Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 271 (13.831).

1967 НОЯБРЬ 19 ЯКШАНБА

Баҳоси 2 тийин.

БУГУН РАКЕТА ҚЎШИНЛАРИ ВА АРТИЛЛЕРИЯ КУНИ

РАСМИЙ ХАБАРЛАР

ПАРТИЯ ВА ҲУКУМАТ РАҲБАРЛАРИ СОВЕТ ТЕХНИКАСИ ЮТУҚЛАРИ БИЛАН ТАНИШДИЛАР

Рига вокзалида очилган темир йўл транспортининг янги техникасига оид виставка москваликларда ва пойтахт меҳмонларида зўр қизиқиш туғдирмоқда. Виставка совет темир йўлчилари ва транспорт машинасозлари Совет ҳокимиятининг 50 йили мобайнида эришган техника тараққиёти тўғрисида тасаввур беради.

Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев ўртоқлар, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари В. Э. Димшиц, М. Т. Ефремов, М. А. Лесечко, В. Н. Новиков, И. Т. Новиков, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов 17 ноябрда виставка экспозициясини кўздан кечирдилар.

СССР Министрлари А. К. Антонов, Б. П. Бешчев, В. Ф. Жигалин ва КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудирлари К. С. Симонов ва В. С. Фролов улар билан бирга виставкада бўлдилар.

Виставкада локомотивлар-тепловозлар ва электровозлар, шу жумладан жаҳонда энг кучли электровознинг нусхаси кўрсатилган. 120-125 тонна юк кўтарадиган вагонлар, халқаро ва мамлакат ичкарисидаги йўлларда қатнаш учун мўлжалланган нуқул металлдан ясалган пассажир вагонлари, дизель электр поездлари зўр қизиқиш туғдирмоқда. Москва билан Ленинград ўртасидаги масофани 4 соат 55 минутда босиб ўтадиган тезюрар «Аврора» поездининг вагони намойиш қилинмоқда. Виставка экспозициясида йўлда юрадиган хилма-хил машиналар ҳам бор.

Партия ва ҳукумат раҳбарлари шу куни Останкино телемарказида бўлдилар. Бу ерда телемарказнинг биринчи навбати ишга туширилди.

Алоқа министрлиги, Радио саноати министрлиги, қурилиш ва монтаж ташкилотларининг, шунингдек Радиоэшиттириш ва телевидение Комитетининг раҳбарлари жаҳонда энг баланд ва бемалол тиккайиб турадиган телевизион башня билан таништирдилар.

Партия ва ҳукумат раҳбарлари 337 метр баландликдаги кузатиш майдончасига чиқдилар. Суҳбат вақтида Останкино телевизион башняси радио-техника иншоотлари комплекси билан бирга ғоят мустаҳкам эканлиги ва техника билан жуда яхши таъминланганлиги таъкидлаб ўтилди.

Ана шу ноёб иншоотни лойиҳалашда, қуриш ва монтаж қилиш ишида қатнашган ишчилар, техниклар, инженерлар ва олимларнинг меҳнатига юксак баҳо берилди. (ТАСС).

АДАБИЁТ, САНЪАТ ВА АРХИТЕКТУРА СОҲАСИДАГИ ЛЕНИН МУКОФОТИ ВА СССР ДАВЛАТ МУКОФОТИ КОМИТЕТИДАН

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги адабиёт, санъат ва архитектура соҳасидаги Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофоти комитети маълум қиладики, 1968 йилги СССР давлат мукофотларини олиш учун ишларни қабул қилиш 15 декабрда тугалланади. Шу йилнинг 15 июнига қадар эълон қилинган (ижро этилган, қурилган) ишлар қабул қилинади.

Ишларни тақдим этиш ва ҳужжатларни расмийлаштириш билан алоқадор барча масалалар юзасидан адабиёт, санъат ва архитектура соҳасидаги Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофоти комитетига қуйидаги адрес бўйича мурожаат қилинсин:

Москва, Центр, ГСП-2, Неглинная кўчаси, 15, Телефонлар: В—3-44-67 ва В— 3-19-30.

Қизил байроқ орденли Узоқ Шарқ ҳарбий округи ракетачилари ўз ҳарбий маҳоратларини кечаю кундуз ошириб бормоқдалар.
Суратда: ракетачилар бўлинмаси машқ қилмоқда.

Н. Назаров фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

СССР МУДОФАА МИНИСТРИНИНГ БУЙРУҒИ

1967 ЙИЛ, 19 НОЯБРЬ. № 297, МОСКВА ШАҲРИ.

Солдат ва матрос, сержант ва старшина, ўртоқлар!

Офицер, генерал ва адмирал, ўртоқлар!

Мудофаа саноати ишчилари, инженерлари ва техниклари, ўртоқлар!

Бугун бизнинг халқимиз ва унинг Қуролли Кучлари ракета қўшинлари ва артиллерия кунини байрам қиладилар.

Шу куни совет кишилари Ватаннинг шавкатли ҳимоячилари — ракетачилар ва артиллериячиларга, мудофаа саноатининг шонли меҳнатчилари — биринчи даражали ракета ва артиллерия техникасини яратувчиларга ўз ҳурматларини билдирадилар.

Ҳозирги юбилей йилида ракетачилар ва артиллериячиларнинг байрами бутун халқнинг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати ўсган вазиятда нишонланмоқда. Мамлакатимиз Коммунистик партия раҳбарлигида 50 йил ичида эришган жуда катта муваффақиятлар совет кишиларини коммунизм тантанаси йўлида янги зафарларга илҳомлантирмоқда.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати хўжалик ва маданий қурилиш планларини амалга ошириб, халқнинг турмуш даражасини оғишмай юксалтириб, империалистик реакциянинг кирдикорларини диққат билан кузатиб бормоқдалар, мамлакатнинг мудофаа қобилиятини, армиямиз ва флотимизнинг жанговар қудратини мустаҳкамлаш тўғрисида ҳормай-толмай ғамхўрлик қилмоқдалар. СССР Олий Совети III сессиясининг қарорлари, сессия қабул қилган умумий ҳарбий мажбурият тўғрисидаги Қонун ана шу ғамхўрликнинг янги ишончли далилидир.

Совет ракетачилари ва артиллериячилари армия ва флотнинг барча жангчилари билан бирга ўз ҳарбий бурчларини юксак масъулият ҳиссини сезган ҳолда бажармоқдалар. Октябрь улуғ ғалабаларини сезгирлик билан ҳимоя қилмоқдалар, даҳшатли ракета ва артиллерия қуролини сабот билан эгалламоқдалар.

Ракетачилар ва артиллериячиларни, мудофаа саноатининг ходимларини ракета қўшинлари ва артиллерия куни билан табриклайман ва қутлайман!

Ракета қўшинлари ва артиллериянинг шахсий составига жанговар ва сиёсий тайёргарликда, ҳарбий маҳоратни оширишда, Совет Қуролли Кучларининг шонли традицияларини кўпайтиришда янги муваффақиятлар тилайман.

Мудофаа саноати ходимларига ракета ва артиллерия қуролларини ривожлантириш ва такомиллаштиришда янги муваффақиятлар тилайман.

Ракета қўшинлари ва артиллерия кунини нишонлаш учун **буюраман:**

Бугун 19 ноябрда маҳаллий вақт билан соат 20 да Ватанимиз пойтахти — Москвада, Иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларида, шунингдек қаҳрамон шаҳарлар — Ленинград, Волгоград, Севастополь, Одессада ва қаҳрамон қалъа Брестда тўплардан йигирма марта тўп отиб, салют берилсин.

Яшасин коммунизм қурувчиси бўлган қаҳрамон совет халқи!

Яшасин СССРнинг шавкатли Қуролли Кучлари ҳамда уларнинг ракета қўшинлари ва артиллерияси!

Барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси — Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар!

СССР мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали А. ГРЕЧКО.

НОБУД БЎЛМАСИН

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

Қулоқ солинг. Ўрта Чирчиқдаги Ленин номли колхозда нималар содир бўляпти: Тунов куни шу хўжаликда бўлдик. Кундуз соат учга яқинлашиб қолган эди. Идорада бош бухгалтер Турғун Қаршибоев, унинг ёрдамчиси, тағин уч-тўрт киши ўралашиб юрибди. Қиладиган ишларининг тайини йўқлигидан дам у ёққа боришади, дам бу ёққа...

— Ишлар қалай? — сўрадик.

— Қанақа ишлар?

— Пахта нима бўляпти?

— Мажбуриятга тағин саксон икки тонна қолди. Шундан сўнг, вассалом, — дейишди улар.

Далага йўл олдик. Биринчи участкада пахта унча кўп эмас. Лекин иккинчи участка далалари ҳали ҳам оқариб ётибди. Айниқса Олпис Бижонов, Цой Андрей, Хайрулла Аҳмедов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳали пахта бор. Мутахассисларнинг айтишига қараганда, ҳар гектар ердан яна икки-икки ярим центнердан ҳосил йиғиштириб олса бўлади.

Одамлар ишламаяпти эмас, ишлашяпти. Лекин уларнинг меҳнат унумдорлиги кишини қаноатлантирмайди. Шу бригадаларда 84 киши ўрнига 70-72 киши кўрак теряпти.

Бошқа бригадаларни ҳам кўздан кечирдик. План тўлган кезларда колхозда 350 киши этак боғлаб пахта тераркан. Энди эса уларнинг сони 252 кишига тушиб қолди. Шунинг учун ҳам колхоз бўйича давлатга пахта топшириш кунлик графиги атиги 50 процент бажарилмоқда.

Буларнинг сабабини билмоқ учун колхоз раҳбарларига мурожаат қилдик:

— Сизларда подборшчиклар йўқми?

Колхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ Ли елка қисиб, бундай деди:

— Иккитами, учтами бўлиши керак.

— Аниқроғи қанча?

Ўртоқ Ли ҳеч нарса деёлмади. Фақат ана шу подборшчикларда махсус тасмалар йўқлигини айтди.

Ажабландик. Тўкилган пахтани тез ва соз терадиган ана шу агрегатлар наҳотки тасмасиз бўлса! Ахир ана шундай агрегатларнинг ҳар бири бир кунда 7 гектар ердаги тўкилган пахтани саранжомлаб беради-ку.

Подборшчиклар қаерда турганлигини суриштирдик. Колхознинг машина-трактор паркида турибди дейишди. Ўша ёққа йўл олдик. Колхоз раиси Икром Исоқжоновнинг енгил машинаси ҳам паркда турибди. Раиснинг ўзи қаерда бўлса? Бу жумбоқ ўшанда ечилмай қолди. Колхоз механигини ҳам тополмадик. Бир оздан сўнг бош инженер Хван Хо Бом келиб қолди. Подборшчикларни суриштирдик. У бизни паркнинг бир четига таклиф этди. Агрегатларни кўриб ачиниб кетдик. «ПХ-1,2» маркали подборшчиклар занглаб кетибди. Колхоз раҳбарлари бизга айтганларидек, учта эмас, бешта подборшчик қантариб қўйилган. Улар мавсумда бирор кун ҳам ишлатилмаган.

Бундай агрегатларнинг нечталигини бухгалтериядаги ўртоқлар ҳам билмаганидан таажжубда қоласан, киши. Наҳотки, бу колхозда техниканинг ҳисоби бўлмаса!

Колхоз бош инженеридан сўрашга мажбур бўлдик:

— Агрегатларни нега занглатиб қўйдингиз?

Бош инженер чопиқ тракторлари етишмаслигини, подборшчиклар «Т-28» чопиқ тракторларига тиркалиб ишлатилишини айтди. Сирасини айтганда, колхозда ана шундай тракторлар етарли. Лекин негадир подборшчиклар савлат тўкиб турибди.

Шу кунларда одамларнинг бир қисми шоли ўрим-йиғимига ажратилган. Тўкилган пахтани йиғиб оладиган агрегатлар юқорида айтганимиздек, паркдан нарига силжиган эмас. Далада эса ҳали ҳосил анча бор. Шу муносабат билан колхоз раҳбарларига, биринчи галда правление раиси И. Исоқжонов, партия ташкилотининг секретари Ю. В. Ли, бош агроном Т. Мирёқубов ва бош инженер Хван ўртоқларга бундай савол беришга тўғри келади:

Катта-катта пайкаллардаги пахтани нима қилмоқчисизлар? Бебаҳо бойлигингизни қўлдан бой бериб қўйманг, тағин!

С. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

50 Юбилей хирмонига

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 18 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

[Планга нисбатан процент ҳисобида]

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан буён	Шу жумладан машинада: Бир кунда	Шу жумладан машинада: Мавсум бошидан буён
ТОШКЕНТ	0,06	115,17	0,03	131,39
ХОРАЗМ	0,17	112,82	0,29	105,36
БУХОРО	0,19	111,34	0,20	108,06
СУРХОНДАРЁ	0,06	108,16	—	106,19
ҚҚ АССР	0,12	105,21	0,01	99,84
САМАРҚАНД	0,09	103,99	0,08	103,74
СИРДАРЁ	0,06	103,22	0,04	121,68
ФАРҒОНА	0,26	103,17	0,05	112,05
ҚАШҚАДАРЁ	—	101,58	—	101,90
Андижон	0,60	92,46	0,32	113,09
РЕСПУБЛИКА БЎЙИЧА:	0,22	103,19	0,11	113,27

ДЕҲҚОН БЎЛСАНГ ШУДГОР ҚИЛ!

Республика областларида кузги шудгорлашнинг бориши тўғрисида 1967 йил 18 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Областлар	планга нисбатан процент ҳисобида
Тошкент	30,2
Хоразм	15,4
Сирдарё	12,6
Фарғона	12,0
Андижон	10,0
Қорақалпоғистон АССР	9,1
Бухоро	8,4
Самарқанд	4,1
Сурхондарё	3,7
Қашқадарё	3,1
Республика бўйича:	11,1

ДЎСТЛИК—СТУДЕНТЛАРНИНГ ИНТЕРНАЦИОНАЛ БАЙРОҒИ

17 ноябрда В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетида студентларнинг халқаро кунига бағишланган интернационал дўстлик кечаси бўлиб ўтди. Бу кечада Совет ёшлари билан бирга Осиё, Африка ва Латин Америкасидаги ривожланаётган кўпгина мамлакатлардан келиб республика пойтахтидаги олий ўқув юртлари ва техникумларда таълим олаётган йигит ва қизлар ҳозир бўлдилар.

Бўлажак мутахассислар барча мамлакат ёшлари ўртасида дўстликни мустаҳкамлаш, бутун дунёда тинчлик учун курашувчиларнинг сафларини кенгайтириш инсоният тараққиёти учун зарурлигини гапирдилар. Кеча қатнашчилари вьетнамлик студентларни гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар. Вьетнамлик студентлар озодлик ва мустақиллик учун ўз халқи олиб бораётган қаҳрамонона кураш тўғрисида гапириб бердилар.

Кеча Ҳамза номидаги музика билим юрти ўқувчиларининг катта концерти билан тугади. Чет эллик студентлар кеча қатнашчиларини ўз халқларининг қўшиқ ва рақслари билан таништирдилар. (ЎзТАГ).

ҚАРШИ ЧЎЛИДА

СУВ КЕЛАР АСТА-АСТА...

Шу кунларда Қарши чўлининг жамоли очилиб, кун сайин ободонлашмоқда. Янги посёлкалар, электр тармоқлари, сув иншоотлари барпо этилмоқда.

Дўстлик посёлкасини Ильич чироқлари билан ёритиш мақсадида 4000 киловаттга эга бўлган энергопоезд ишга туширилди. Бундан Қизилоёқ — Толимаржондаги уй-жой ва барча муассасалар баҳраманд бўлади.

Толимаржон посёлкасида ҳам бинолар кўпаймоқда. Яқинда яна 8 та уй-жой, маданий-маиший бино фойдаланишга топширилди. «Каршистрой» қурилиш бошқармасига қарашли В. Қулиев бошлиқ монтажчилар бригадаси, И. Маллаев бошлиқ ғишт терувчилар бригадаси аъзолари қурилиш ишларини тезлаштиришда ибрат бўлаётирлар.

Р. УРОҚОВ,
«Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбири.

УСТОЗ

САНОАТИМИЗ МАРДУ МАЙДОНЛАРИ

• • •

Завод бўйлаб бир киши боряпти. Баланд бўйли, шаҳдам, эгнида ҳаворанг коржома. Йўлда унга йўлиққанлар ҳурмат-эҳтиром билан саломлашиб ўтишади. У ким? Ҳамма унга шунчалик иззат-икром билдиришининг боиси нима? Менга у 3-механика цехининг слесари Григорий Иванович Глушенко эканлигини айтишганда жуда қизиқиб қолдим.

Кадрлар бўлимида менга унинг «меҳнат дафтарча»сини кўрсатишди. Дафтарчада икки саҳифага жойлашган беш ёзув бор эди, холос. Уларда «Ташсельмаш» заводига қабул қилингани, қолган тўрттасида корхонада у ишдан бу ишга кўчирилгани таъкидланган.

Григорий Иванович ҳунар мактабини тамомлаб, 1942 йилда заводга келган. Цех раҳбарлари Григорий Иванович ҳунар мактабини аъло баҳолар билан битирганини, унинг шу ерда меҳнат практикасидан яхши ўтганлигини жуда яхши билар эди. Етук мутахассислар қўлида таҳсил кўргани, ғайратли ва шижоатли йигит эканлигига қаноат ҳосил қилишгач, Глушенко мастер қилиб тайинланди.

Григорий Иванович ҳозир юқори разрядли уста. Бой тажриба тўплаган. Энг масъулиятли участкада ишлайди. Бу участка цех станокчиларининг юқори унум билан ишлашини таъминлайдиган мосламалар тайёрлаб беради. Смена топшириқлари 130—140 процентдан бажарилмоқда. Бу ерда брак маҳсулот ишлаб чиқаришга йўл қўйилмайди. Глушенко ишлайдиган жой ҳамиша тартибли бўлади. Фойдаланиладиган асбоблар жой-жойида туради. Корхонада коммунистик меҳнат мусобақаси кенг қулоч ёйганда биринчилар қатори унга ҳам коммунистик меҳнат зарбдори унвони берилди.

Малакали мутахассис ўтган йиллар мобайнида ўнлаб ўспиринларни слесарликка ўргатди. Улардан кўпи юқори разрядли, баъзилари ҳатто устозларидан ҳам ўзиб кетишган. Григорий Ивановичнинг маслаҳатларига амал қилганлари ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиб, инженер бўлиб олдилар.

Ҳозир старший технолог бўлиб ишлаётган Неъмат Очилов, инженер Борис Торопов, участка слесари Т. Калинас ва бошқалар Григорий Иванович ҳақида жуда кўп мақтов сўзлари айтишади. Мана шу мутахассислар ҳам унинг қўлида касб ўрганган тийрак шогирдлар эди. Завод касаба союз комитети раисининг ўринбосари Абдусобир Сотиболдиев бундай деди:

— Григорий Иванович бизнинг энг чаққон жамоатчиларимиздан. Завод касаба союз комитетига бир неча бор аъзо қилиб сайланган, цех комитетининг раиси бўлиб анча йиллар ишлаган, ўртоқлик судини бошқарган. Тошкентда табиий офат рўй берганда Григорий Иванович зилзила оқибатларини тугатиш бўйича заводда ташкил қилинган штабнинг аъзоси сифатида ишчи-хизматчиларнинг уй-жойларини кўздан кечириш ва уларни бошпана билан таъминлашда фаол қатнашди.

Григорий Иванович техникани тараққий эттиришга қалбдан берилган одам. Материалларни тежаб-тергаш учун жонкуяр. Истеъдодли рационализатор. Унинг ҳисобида 150 га яқин рационализаторлик таклифлари бор. Бу таклифларни жорий қилиш натижасида завод йилига 15 минг сўмдан ортиқ тежам олмоқда.

Яқинда завод коллективи Григорий Иванович Глушенко заводда ишлай бошлаганлигининг 25 йиллигини нишонлади. Ана шу куни у беш йилликнинг иккинчи йили планини ҳам бажарган эди.

Г. ДЕМИДОВ,
«Ташсельмаш» заводи.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети чуқур қайғу билан маълум қиладиларки, кўзга кўринган совет олими, СССР Медицина фанлари академиясининг корреспондент-аъзоси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент-аъзоси, Тошкент давлат медицина институти терапия кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Эргаш Исабоевич Отахонов узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг шу йилнинг 18 ноябрида вафот этди.

БУГУН — РАКЕТА ҚЎШИНЛАРИ ВА АРТИЛЛЕРИЯ КУНИ

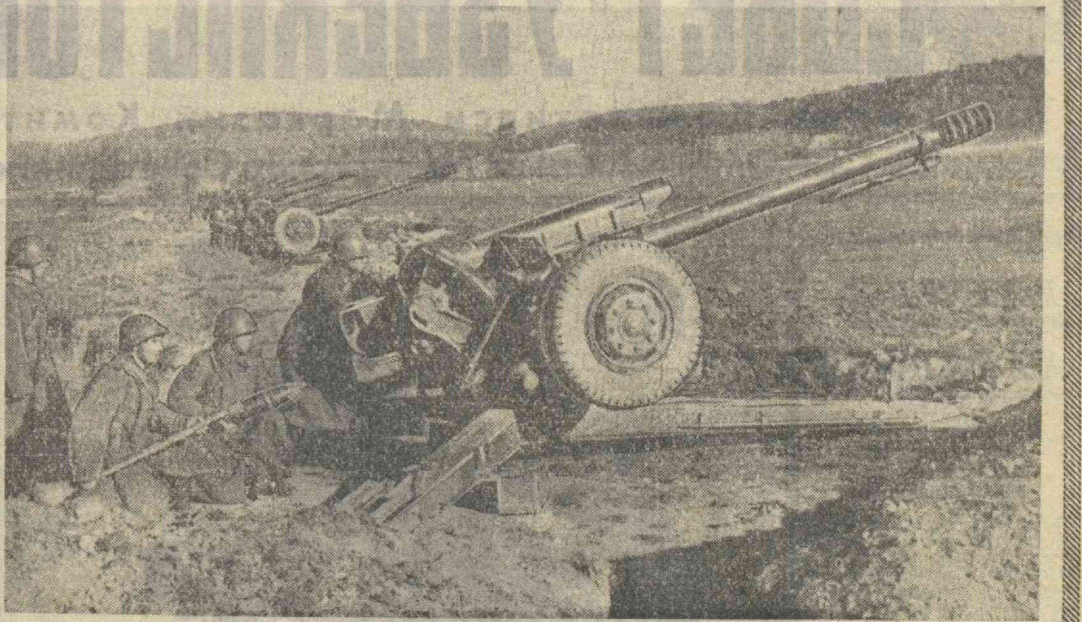

Қизил байроқ орденли Узоқ Шарқ ҳарбий округи ракетачилари ўз ҳарбий маҳоратларини кун сайин оширишяпти. Тактик машқларнинг ниҳоясида (чапда) ракеталар амалий равишда отилди. Унгдаги суратда: Капитан В. Суепа бошчилигидаги батарея жанговар позицияда.

Қ. Куличенко ва Н. Назаров фотолари. (ТАСС фотохроникаси).

ВАТАНИМИЗ ПОСБОНЛАРИ

Г. ПЕРЕДЕЛЬСКИЙ.
Артиллерия генерал лейтенанти

Бугун Ватанимиз халқлари, армия ва флот жангчилари Ракета қўшинлари ва артиллерия кунини нишонлайдилар. Бу йил Ракета қўшинлари ва артиллерия куни Совет Иттифоқи меҳнаткашлари, қардош социалистик мамлакатлар халқлари, жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракати, барча илғор инсоният Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини тантанали нишонлаган шароитда ўтмоқда. Ракета қўшинлари ва артиллерия куни — артиллериячилар ва ракетачиларнинг ўқишда ва жанговар тайёргарликда эришган ютуқларининг кўрик кунидир.

Артиллерия куни шунинг учун ҳам байрам қилинадики бу байрам Улуғ Ватан урушининг шиддатли кунлари билан боғланган. Бундан 25 йил муқаддам, 1942 йилнинг 19 ноябрида 15 минг тўп, миномёт ва реактив установкалар Волга бўйларида Совет Армияси жуда катта қарши ҳужумга ўта бошлаганидан жаҳонга дарак берди. Шундан кейин 330 минг кишидан иборат немис фашист қўшинлари группировкаси қуршаб олиниб, тор-мор келтирилганлиги Улуғ Ватан уруши ва бутун иккинчи жаҳон урушининг боришида тубдан ўзгариш ясади. Сталинград остоналарида Совет Армияси ғалабага эришгач, қуролли курашда стратегик ташаббус бизнинг қўлимизга ўтди. Бу ажойиб ғалабада Совет Армияси зарбдор кучи бўлган артиллериянинг қиммати жуда каттадир.

Улуғ Ватан урушида Совет Артиллерияси эришган катта жанговар хизматларни нишонлаш мақсадида СССР Олий Совети Президиуми 1944 йил 21 октябрда 19 ноябрни Артиллерия куни деб эълон қилди.

Улуғ Ватан уруши ғалаба билан тугагач, партиямиз ҳарбий ишни ривожлантиришнинг умумий тенденцияларини аниқ белгилаб берди ва жуда қисқа муддат ичида армия ва флотни техника жиҳатдан қайтадан қуроллантирди. Стратегия ва тактика характеридаги ракета қўшинлари тузилди. Бу эса ҳарбий ишдаги революцион самараси, урушдан кейинги йилларда, Қуролли Кучларимизда юз берган катта ўзгаришларнинг натижасидир. Шу тариқа янги ракета-ядро қуроли бунёдга келди. Артиллерия куни Ракета қўшинлари ва артиллерия куни деб аталадиган бўлди.

* * *

Совет Артиллерияси Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси билан бирга туғилди. Гражданлар уруши ва чет эл ҳарбий интервенцияси йилларида ўсиб, вояга етди. Биринчи артиллерия бўлинмалари Қизил Гвардия отрядлари билан бир вақтда тузилди. Ўша вақтдан буён артиллериямиз шонли жанговар йўлни босиб ўтди.

Тинч қурилиш йилларида Совет Артиллерияси қудратли қўшинлар турига айланди. Танкка қарши ва гаубица артиллериямиз, миномётлар, зенит тўпларимиз ўзининг жанговар сифатига кўра дунёда энг яхши деб топилди. Бунда ажойиб конструкторлар Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари В. Г. Грабин, Ф. Ф. Петров, Н. И. Иванов, В. И. Шавирин ва бошқаларнинг хизмати катта. Коммунистик партия артиллерия техникасини ривожлантириш билан бирга Ватанга чексиз садоқати ва бу қуролни пухта қўлланишта қодир бўлган ажойиб артиллериячи офицер кадрларни тарбиялаб вояга етказди. Герман фашизми бошлаган уруш совет халқининг озодлик ва социалистик Ватанининг мустақиллиги учун, социализм учун Улуғ Ватан урушига айланди. Урушнинг дастлабки вақтлари анча қийин бўлди. Бу вақтда душман танкларига қарши кураш бизнинг қўшинларимиз учун энг муҳим вазифа бўлиб турди. Бу ўринда гитлерчи ғалаларнинг жуда қаттиқ зарбаларини ўзларига қаратган артиллерия, махсус артиллерия танкка қарши бўлинмалар, қисмлар ва қўшилмалар асосий, ҳал қилувчи роль ўйнади. Карозин, Петров, Полянский, Рукосуев, Чевол ва бошқа офицерлар қўмондонлигидаги артиллерия қўшилмалари ва қисмлари фашист танклари учун жуда даҳшат бўлди. Шуни айтиш кифояки, полковник Н. И. Полянский қўмондонлигидаги битта артиллерия-танкка қарши бригаданинг ўзигина 1941 йилнинг августида Шяуляй остоналарида 300 га яқин душман танкини яксон қилди. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Урушнинг шундан кейинги босқичида артиллерия душманнинг мудофаа позицияларини емиришда ҳал қилувчи кучга, кенг миқёсдаги ҳужум операциясини таъминлашнинг зарур воситасига айланди. Артиллерия Мнус ва Днепр, Березин ва Неман, Прут ва Дунай, Висла ва Одер дарёларини кечиб ўтишда ҳал қилувчи воситалардан бири бўлди.

Уруш йилларининг қийин ва мураккаб шароитида бизнинг чиндан ҳам қаҳрамон ишчилар синфимиз, олимлар ва артиллерия саноатининг инженерлари артиллерияни етарли миқдорда замбарак, миномёт, реактив установкалар, снарядлар ва миналар билан таъминлабгина қолмай, айни вақтда янги артиллерия системалар, миномётлар ва реактив установкаларни ҳам ишлаб чиқдилар. 1942 йилда мамлакатимиз саноати фронтга 100 мингдан ортиқ тўп ва миномёт етказиб берди 1943 йилдан бошлаб эса армиямиз ҳар йили 220 минг қурол-аслаҳа, миномёт ва реактив установкалар ола бошлади. Совет Армиясининг ҳар бир операциясини қудратли артиллерия группировкалари қувватлаб турди Шуни айтиш кифояки, агар Москва остоналарида қўшинларимизнинг қарши ҳужумини 7000 қурол-яроғ, миномёт ва реактив установка таъминлаган бўлса, Сталинград жангларида 15 минг, 1943 йилнинг ёзида Курск остоналарида Совет Армиясининг ҳужумида 30 мингдан зиёд, Белоруссия ва Висла-Одер операцияларида 35 мингдан зиёд. Сўнгги Берлин операциясида эса душман бошига 45 мингдан зиёд қурол-яроғ, миномёт ва реактив установка ўт ёғдирди. Илгариги урушлар тарихида бир операцияда бунчалик артиллерия кучи ишлатилмаган.

Коммунистик партия уруш давомида ажойиб артиллериячи ҳарбий бошлиқларни тарбиялаб вояга етказди. Улар жанг майдонларида артиллериянинг қудратидан моҳирона фойдаландилар. Булар орасида артиллерия Бош Маршаллари Н. Н. Воронов, М. И. Неделин, артиллерия маршаллари В. И. Казаков, К. П. Казаков, П. Н. Кулешов, М. Н. Чистяков, Н. Д. Яковлев ҳамда Совет Артиллериясининг донгини таратган бошқа кўпгина ўртоқлар бор.

Ватанга чексиз садоқатли бўлган, жасур, ўз қуролини моҳирона ишга солган артиллериячиларимиз ўзларининг жанговар бурчларини шараф билан бажардилар. Улар уруш йилларида душманнинг бир неча ўн минг танкини қириб ташладилар. Зенитчиларимиз эса душманнинг 20 мингдан ортиқ самолётини уриб ғуширдилар.

Артиллериячиларимизнинг уруш йилларидаги жасоратига Ватанимиз юксак баҳо берди. Жангда катта хизмат кўрсатган 515 та артиллерия қўшилмалари ва қисмларига гвардиячилар деган ном берилди. 800 га яқин артиллерия қўшилмалари ва қисмларининг жанговар байроқларини Совет Иттифоқи орденлари безаб турибди. 1800 дан зиёд артиллериячи жангчиларга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилган, 1200 минг артиллериячи орден ва медаллар билан тақдирланган. Кўпгина артиллерия саноати заводларининг байроқларини Совет Иттифоқи орденлари безаб турибди.

* * *

Урушдан кейинги йилларда мамлакатимиз экономикаси гуркираб ўсди, фан ва техника соҳасида ажойиб ютуқларга эришилди. Улуғ Октябрь байрами арафаси ва космик тадқиқотлар эрасининг ўн йиллиги совет фани ва техникасининг янги ажойиб ғалабаси билан нишонланди. «Венера-4» планеталараро автоматик станция ерга энг яқин бўлган Қуёш системаси планетаси — Венеранинг сатҳига муваффақиятли қўнди. Бу — КПСС XXIII съезди томонидан белгиланган коммунистик қурилиш программаси муваффақиятли бажарилаётганлигидан дарак берувчи янги бир ёрқин далилдир. Буларнинг ҳаммаси Қуролли Кучларимиз учун муҳим аҳамиятга эга бўлиб, қўшинларимизнинг ташкилий структурасида ҳамда энг янги жанговар техника ва яроғ-аслаҳалар билан қуролланишда тубли ўзгаришлар ясади.

Партия ва ҳукуматимизнинг доимий ғамхўрлиги туфайли олимларимиз, конструкторлар, инженерлар ва ишчиларимизнинг ижодий ғайрати билан мисли кўрилмаган жанговар имкониятларга эга бўлган янги техник кураш воситалари яратилди. Эндиликда армиямиз қурол-аслаҳалари орасида ядро қуроли ҳамда бу қуролни мўлжалга етказиб беришнинг энг мукаммал воситаси бўлган турли хил ракеталар пайдо бўлди. Ракета қуролли кураш воситаларини ривожлантиришда сифат жиҳатдан янги сакрашдир. Совет Иттифоқи ҳозирги замон ракета қурилишининг авангарди бўлиб майдонга чиқмоқда. Бизнинг қуролли кучларимиз ҳар хил хизматларга мўлжалланган ракеталарга, уларнинг кучли термоядро ва ядроли зарядларига, ракеталар учаётганда уларни бошқаришнинг мукаммал системаларига эга.

Шу кучли қурол яратилиши муносабати билан стратегик аҳамиятга эга бўлган ракета қўшинлари тузилди. Қуруқликда артиллерия қўшилмалари ва қисмлари базасида оператив-тактик ва тактик аҳамиятга эга бўлган ракета қўшинлари тузилди. Ҳозирги вақтда авиация, Ҳарбий-Денгиз Флоти ва ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари ракета билан қуролланганлар.

Ракета-ядро қуролининг мавжудлиги шонли артиллериямизни бундан кейин ҳам ривожлантиришни тақозо этаверади, албатта. Артиллерияни ривожлантиришга доимо етарли эътибор берилмоқда. Сўнгги йилларда Совет Армиямиз артиллерия қуроллари ва миномётларнинг янги намуналарига ҳамда танкка қарши бошқариладиган реактив снарядларга ҳамда реактив артиллериянинг қудратли установкаларига эга бўлди. Артиллерия жанг майдонида илгаригидек муҳим зарбдор куч бўлиб қолади.

Партия таълим берганидек, ҳарқандай ишнинг муваффақиятини оқибат натижада ғоявий жиҳатдан чиниққан, партия ва халққа чексиз садоқатли, ўзининг зўр қуролидан мукаммал фойдалана оладиган кишиларгина ҳал қила олади. Солдатлар, сержант ва офицерлар даладаги маршларда, полигонларда, машқ майдонларида ўзларининг жанговарлик маҳоратларини муттасил такомиллаштирмоқдалар.

Ракета қўшинлари ва артиллериянинг шахсий состави ўз байрамларини юбилей йилида жанговар ва сиёсий тайёргарликда янгидан-янги муваффақиятлар билан кутиб олдилар. Бу йил ўтказилган машқларда ракета қўшинлари ва артиллериячиларнинг тактик тайёргарлиги янада ошганлиги яққол намоён бўлди. Энг яхши қисмлар ва артиллерия ўқув юртлари Совет Ватанини мудофаа қилишда эришган ютуқлари ҳамда жанговар ва сиёсий тайёргарликдаги юксак кўрсаткичлари учун КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг Эсдалик байроғи билан мукофотландилар. Кўпгина офицер ва солдатлар орден ва медаллар билан тақдирландилар.

Ракетачилар ва артиллериячиларнинг юксак ватанпарварлиги, уларнинг Ватанга чексиз муҳаббати олдимизда турган мураккаб вазифаларни шараф билан бажаришлари учун гаровдир. Улар Совет Қуролли кучларининг 50 йиллигига тайёрланар эканлар аълочи бўлинмалар аълочи ўқувчиларнинг сонини янада кўпайтирадилар, қўшинларнинг жанговар тайёргарлигини янада оширадилар. Ракета қўшинлари ва артиллерия қуролли кучларимизнинг бошқа қўшин турлари билан биргаликда севикли Ватанимизнинг давлат манфаатларини ҳушёрлик билан қўриқлаб турибдилар, улар Улуғ Октябрь эришган ютуқларга кўз олайтирмоқчи бўлган ҳар қандай агрессорнинг адабини бериб қўйишга қодирдирлар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

А. М. МУСАИЛОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЮРИСТ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ҳарбий прокуратура органларида узоқ йиллар ва самарали ишлаганлиги ҳамда республикада жиноятчиликка қарши кураш ва социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш ишидаги хизматлари учун Туркистон ҳарбий округи ҳарбий прокурорининг старший ёрдамчиси Аркадий Матвеевич МУСАИЛОВга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган юрист» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Секретарь учун — Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзоси
Ҳ. АСОМОВ.

1967 йил 17 ноябрь,
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Республика енгил саноат системасида узоқ йиллар ва самарали ишлаганлиги ҳамда туғилган кунига 50 йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигига қарашли Тошкентдаги 2-пойафзал фабрикасининг директори Одил НУРМУҲАМЕДОВ Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

ЛИВАНЛИК МЕҲМОНЛАР

Ливаннинг муфтий Ҳасан Ҳолид бошчилигидаги таниқли мусулмон арбоблари делегацияси Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диния бошқармасининг таклифига биноан, Тошкентга келди. Ливанлик меҳмонлар республика бўйлаб саёҳат қиладилар, Самарқанд ва Бухорога борадилар.

(ЎзТАГ).

ДЎСТОНА ВИЗИТ БИЛАН

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини байрам қилишда қатнашиш учун Москвага келган Гвиана Халқ прогрессив партиясининг раҳбари Чедди Жаган Ўзбекистон меҳмони бўлди.

17 ноябрда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов Чедди Жаганни қабул қилди. Дўстона суҳбат вақтида Ш. Р. Рашидов Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистонда юз берган ўзгаришлар тўғрисида, республика партия ташкилоти амалга ошираётган вазифалар тўғрисида меҳмонга гапириб берди. Суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин ҳозир бўлди. (ЎзТАГ).

Шаҳарлар ва шаҳарликлар

ФАХР

Андижон энг қадимий, энг кўҳна шаҳар. Бир вақтлар «ипак йўли» шу ердан ўтган, дейишади. Ўтмишда Андижон йирик савдо ва ҳунармандчилик шаҳри сифатида танилган. Сўнг Фарғона водийсининг иқтисодий ва маъмурий маркази бўлган эди. Шунга қарамасдан шаҳарни ободонлаштириш масаласига дурустроқ эътибор берилмаган эди. Яқин-яқингача ҳам Андижонга келган меҳмон шаҳарни кўришни истаса, гапнинг очиғи йўл бошлашга тортиниб турардик. Негаки, шаҳарнинг кўримсиз қиёфаси, тор кўчалари, пастқам иморатлари кўнгилларни хира қиларди...

Шаҳарнинг ҳозирги қиёфасини кўрган кўзлар қувонади, кўнгиллар яйрайди. Партия ва ҳукуматимизнинг юрт ободончилиги, эл фаровонлиги тўғрисида қилаётган катта ғамхўрликларидан хурсанд бўлади. Шаҳар кун сайин гуллаб-яшнаяпти, обод ва кўркам бўлиб боряпти. Янги уй-жой массивлари, кенг ва озода боғлар, хиёбон ва кўчалар, маиший ва маданий хизмат кўрсатиш корхоналари шаҳар ҳуснига-ҳусн қўшмоқда.

Навоий проспектининг бугунги қиёфасига бир назар ташланг. «Спутник» кинотеатри олдидаги майдондан туриб қарасангиз кўчанинг эски шаҳаргача бўлган кафтдек текис, равон сатҳини кўрасиз. Эни эллик метрча келадиган бу кўчанинг икки қанотида хушқомат уй-жой ва жамоат бинолари, Андижон давлат медицина институти, Қизил майдон, кўкка сув пуркаётган фонтан, «Ўртоқ» кинотеатри, Навоий номидаги маданият ва истироҳат паркининг салобатли дарвозаси, манзарали дарахтларни кўрасиз. Улар кўча файзига файз қўшиб турибди, одамларга роҳат бахш этади.

Кенг экранли «Ўртоқ» кинотеатрининг ҳашаматли биноси ёнидаги «Андижон» меҳмонхонаси, Охунбобоев номли театр, Бобир номидаги область фундаментал кутубхонасининг қурилганига кўп бўлгани йўқ. «Свобода» проспектидаги кўпқаватли универсал магазин, уй-жой кварталлари, 46-мактаб, педагогика институтининг ётоқхонаси, Южний окружной кўчасидаги икки қаватли туғруқхона ва бошқалар шаҳримизнинг кўрки сифатида савлат тўкиб турибди.

Шаҳардаги эски маҳаллалар ўрнида кўркам кварталлар, маданий-маиший хизмат кўрсатиш корхоналари барпо этиляпти. Микрорайонда олиб борилаётган ишлар, айниқса, қувонарлидир. Бу ерда қисқа муддат ичида ўнлаб уч қаватли уй-жой, болалар яслиси, «Нодира» кинотеатри ва бошқа бинолар қад кўтарди. Савдо тармоқлари, автобус йўллари қурилди.

Ўтган етти йилликда капитал қурилишга 60 миллион сўм маблағ сарфланди. Шу давр нобайнида бир қанча саноат корхоналари, маданий-маиший муассасалар, уй-жой массивлари қурилди. Ҳаммаси бўлиб 90 минг квадрат метрдан кўпроқ уй-жой биноси қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Беш йилликнинг биринчи йилида ҳам шаҳарни кўкаламзорлаштириш ва обод қилиш, аҳолига медицина хизмати кўрсатишни яхшилаш соҳасида талай ишлар қилинди. Бултур шу мақсад учун 548 минг сўм сарфланди. 90 минг квадрат метр йўл ва хиёбонларга асфальт ётқизилди. Қизил майдон, комсомол кўли, сквер атрофлари кўкаламзорлаштирилди ва обод қилинди. Йўл бўйларига минглаб туп мевали ва манзарали дарахтлар ўтқазилди. Бир неча гулзорлар бунёд этилди. Илгари фақат асосий кўчаларгина асфальтланган эди. Ҳозир шаҳар кўчаларининг кўпига асфальт ётқизилган.

Бундан ташқари завод-фабрикалар, йирик ташкилотлар ҳам ўз территорияларини ободонлаштириш учун маблағ ажратадиган бўлиб қолдилар. Бу яхши натижа беряпти. Корхоналар маблағи ҳисобига 44 минг квадрат метр ер асфальт қилинди. Шаҳар биқинидаги Андижонсойга темир-бетон кўприк қурилди.

Шаҳарнинг санитария аҳволини яхшилаш мақсадида озодалик ва саломатлик ойлиги ва бир неча марта якшанбалик ўтказилди. Бунда ҳаммаси бўлиб 160 минг киши қатнашди. Область сув хўжалиги бошқармаси, область автомобиль-тош йўллар бошқармаси, Андижон машинасозлик заводи ва бошқа корхоналарнинг коллективлари шаҳарни ободонлаштириш учун курашда фидокорлик кўрсатдилар.

Шаҳар меҳнаткашлари сайлов кампанияси даврида, шаҳар Совети депутатлигига номзодлар билан учрашувларда шаҳримизни янада кўркам ва обод қилиш ҳақида кўпгина таклиф-мулоҳазаларни айтган эдилар. Берилаётган наказларнинг 43 проценти ҳам худди шу ҳақда бўляпти. Сайловдан сўнг сайловчиларнинг наказлари умумлаштирилди ва амалга ошириляпти. Бу муҳим масала шаҳар Советининг сессияси муҳокамасига қўйилди.

Наказларни амалга оширишда депутатлар, ижроия комитет, унинг бўлимлари, активлари, жамоатчи ташкилотларнинг роли катта бўляпти. Ижроком қошида жамоатчилик асосида ишлайдиган бўлимлар бор.

Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, бу йил шаҳар меҳнаткашлари катта синовдан муваффақиятли ўтдилар. Баҳор ойларида бўлиб ўтган табиий офат-кучли сув тошқини уларнинг иродасини бука олмади. Улар оғир дамларда бир-бирларини қўллаб-қувватладилар. Партия ва ҳукуматимиз ҳар галгидек оталарча меҳрибонлик кўрсатди.

Республика партия ва ҳукумати сув тошқини оқибатларини тезроқ тугатиш тўғрисида махсус қарор қабул қилди. Ана шу қарорга мувофиқ уй-жой, мактаб, маданий-маиший хизмат кўрсатиш объектлари қурилиши ва зарарланган уйларни тиклаш учун қўшимча маблағ-материал ажратилди, янги ташкилотлар ташкил этилди. Бу гамхўрлик ҳамшаҳарларимизга куч-қувват бахш этди.

Ҳозир кўплаб уй-жойлар қурилмоқда. Кейинги беш ой ичида шаҳарда 11 минг квадрат метрга яқин уй-жой қурилиб, фойдаланишга топширилди. Сел натижасида келиб қолган лойни шаҳардан олиб чиқишда бутун область аҳолиси, айниқса студентлар ватанпарварлик намуналарини кўрсатдилар. Ўшанда улар: «шаҳримиз — фахримиз» деган шиорни ўртага ташладилар.

Гапнинг тўғриси яхши. Ишимизда қатор камчиликлар ҳам бор. Сайловчилардан аҳолини тоза сув билан таъминлаш тўғрисида кўп наказлар тушган. Шунга қарамасдан биз сув муаммосини узил-кесил ҳал қила олмаяпмиз. Шаҳарнинг катта қисми ҳанузгача газлаштирилгани йўқ. Айниқса шахсий квартираларни газлаштириш масаласи кўнгилдагидек эмас.

Шаҳарни кўкаламзорлаштириш соҳасида олиб бораётган ишларимиз талабга жавоб бермайди. Ҳар йили шаҳар кўчаларига миллион-миллион туп кўчат ўтқазамиз. Аммо уларни яхши асрамаймиз, шунинг учун кўп кўчатлар қуриб қолади. Шаҳар аҳолиси беш кунлик иш ҳафтасига ўтди. Лекин улар дам оладиган жойлар, яшил зоналар йўқ, гулзорларимиз кам. Бу соҳада наманганлик дўстларимиздан кўп нарсаларни ўрганишимиз керак бўлади.

Автотранспорт, такси хизматидан шаҳарликлар унча миннатдор эмас. Автобуслар, таксилар етишмайди. Транспортчилар кўпинча графикка итоат қилишмайди. Шаҳарда ҳаммомлар, кир ювиш корхоналари оз.

Шаҳар ижроия комитети бу камчиликларни бартараф этиш юзасидан тегишли тадбир чораларни кўради.

С. СОЛИЕВ,
Андижон шаҳар ижроия комитетининг раиси.

БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛАДИ

Андижондаги «Межколхозстрой» коллективи тошкентликлардан намуна олиб, беш йиллик топшириқни муддатидан илгари, 1970 йилнинг 3 ноябрида бажаришга, қишлоқларда беш юзта уй-жой биноси, ўнлаб мактаб, клуб, кўпгина дала шийпонлари қуришга қарор қилди.

Қишлоқ бинокорлари шу йилги қурилиш-монтаж ишлари топшириғини анча ошириб бажардилар, беш минг квадрат метрдан кўпроқ уй-жойни фойдаланишга топширдилар, дон, минерал ўғитлар ва захарли химикатлар сақланадиган омборлар қурдилар.

Андижонликлар йил охиригача планга қўшимча суратда яна 70 та қишлоқ қурилиш объектини фойдаланишга топширишга аҳд қилдилар.

Қизилқумдаги қоракўлчилик райони — Томди чорвадорлари эндиликда мамлакатдаги исталган шаҳарга телефон қилишлари мумкин. Барханлар ва довонлар оша ўтган Ғиждувон — Томди телефон линияси ишга туширилди. Ҳозир линиянинг сўнгги пунктларида махсус аппаратларни ўрнатиш ишлари тугалланмоқда. Бу эса станциялар оралиғидаги овозни кучайтириб беради.

МАТЕРИАЛЛАРИМИЗ ИЗИДАН

САНСАЛОРЛИК

Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлиги хабар қилади: «Совет Ўзбекистони» газетасининг шу йил 16 апрель сонида босилган «Сансалорлик» сарлавҳали танқидий мақоладаги фактлар текширишда тўла тасдиқланди. Министрлик Калинин район социал таъминот бўлимида йўл қўйилган камчиликларни тугатишга қаратилган тадбирлар белгилади. Меҳнаткашларнинг пенсия ҳужжатларини расмийлаштиришни тезлатиш, сансалорликка йўл қўймаслик ва бошқа тадбирлар шулар жумласидандир. Ўртоқ Афзалованинг пенсия ҳужжатларини қараб чиқишда эътиборсизлик қилган район социал таъминот бўлимининг мудири З. Мухторованинг ҳатти ҳаракати министрлик коллегиясида муҳокама қилинади.

БИРИНЧИ ЛАУРЕАТЛАР

О. СОДИҚОВ.

Ўзбекистон ССР Беруний номидаги Давлат мукофотлари комитетининг раиси, СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси.

Улуғ Октябрнинг ярим асрлик тўйи арафасида республикамизнинг бир гуруҳ талантли олим ва инженерлари биринчи марта Ўзбекистон ССРнинг Беруний номидаги Давлат олий мукофотлари билан тақдирланди. Ўзбек халқининг гениал мутафаккири ва энциклопедист олими номидаги мукофот фан ва техника соҳасидаги олтита энг зўр иш учун берилди. Бу асарлар Совет ҳокимияти йилларида республикамизда фан ва техника тараққиёти нақадар равнақ топганини кўрсатувчи ёрқин далилдир.

Ўзбекистон математикларининг тадқиқотлари бутун мамлакатимизда бўлганидек, чет элларда ҳам таҳсинга сазовор бўлди. Математика бундан бир неча минг йиллар илгари майдонга келган бўлса ҳам, ҳозирги пайтдагидек кенг ривожланган эмас. Математика даҳосининг тараққиётига Тошкент мактаби олимлари ҳам ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Т. А. Саримсоқов, физика-математика фанлари докторлари В. Г. Болтянский ва М. Я. Антоновский билан ҳамкорликда ҳозирги замон математикасининг ёш ва энг мураккаб тармоғи — топология бўйича муҳим тадқиқот ишлари олиб бормоқдалар. Бу ўртоқлар ўзларининг шу соҳада ҳамкорликда эришган илмий муваффақиятлари учун Беруний номидаги мукофотни олишга муяссар бўлдилар. Улар ишлаб чиққан топологик полуполлар назарияси математикада энг янги тармоқ ҳисобланади.

Ҳозир СССР, АҚШ, Япония, Голландия, Польша, Югославия ва бошқа мамлакатларда ўнлаб тадқиқотчилар лауреатлар кашф этган йўлдан бормоқдалар. Математиканинг бундан буёнги тараққиётида уларнинг кейинги ҳамкорликда яратган «Бульнинг топологик алгебраси» монографиялари ҳам жуда зарур қўлланмадир. У ҳозирги замон математикасининг миқдорлар назарияси, интеграл назарияси, эҳтимоллик назарияси ва бошқа тармоқлари учун ҳам катта аҳамиятга эгадир.

Халқ хўжалиги учун олий маълумотли кадрлар тайёрлаш ва уларни тарбиялашда фан ва техниканинг ҳозирги аҳволини акс эттирувчи дарсликлар яратиш энг муҳим вазифалардан биридир. Иттифоқчи республикалардаги техника олий ўқув юртлари учун дарсликлар ёзиш ва уларни нашр этиш алоҳида аҳамиятга эгадир. Муҳим инженерлик фанларидан бири бўйича ўзбек тилида дарслик яратгани учун бу йилги Беруний номидаги мукофот икки жилдлик «Материаллар қаршилиги» дарслигининг муаллифи Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, профессор М. Т. Ўрозбоевга берилди. Дарсликка методик баён билан биргаликда олимнинг иншоотлар умумий назарияси соҳасида қилган илмий тадқиқот ишлари натижасида эришган айрим самаралари ҳам киритилган. Содда тилда ёзилган, бой мазмунли, чуқур илмий дарслик яратган олимдан Ўзбекистон олий ўқув юртларининг ўн минглаб студентлари миннатдордирлар.

Ўнта препаратни яратган ва уларни медицинада амалда жорий қилган химик, ботаник, фармаколог ва технологларнинг катта гуруҳи ҳам олий мукофотни олишга муяссар бўлди. СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ўсимлик моддалар химияси институтининг директори С. Ю. Юнусов, химия фанлари докторлари Т. Х. Йўлдошев, Н. К. Абубакиров, химия фанлари кандидати Х. А. Абдуазимов, медицина фанлари кандидати М. Б. Султонов, биология фанлари кандидати Е. Е. Короткова, химия фанлари кандидатлари В. А. Масленникова, Т. Т. Шокиров ўртоқлар Беруний номидаги мукофот лауреати бўлдилар. Ўзбекистон ўсимликларидан олинган бу дорилар **гипертония,** юрак томир ва бошқа касалликларни даволашда яхши натижа бермоқда.

Пахта ҳосилдорлигини ошириш — Ўзбекистон олимлари олдида турган муҳим вазифалардандир. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ўсимликлар экспериментал биологияси институтида олиб борилган ишлар шуни кўрсатдики, чигит унишини жадаллаштиришда, уни экишдан олдин қаҳрабо кислотаси билан ишлаш катта фойда беради. Физиология-биохимия жараёнларига қаҳрабо кислотаси таъсирининг назарий асосларини ва чигит унишини жадаллаштирувчи методларни ишлаб чиқканликлари учун биология фанлари доктори, профессор А. В Благовешченский, биология фанлари кандидати Р. Р. Раҳмоновга Беруний номидаги мукофот берилди.

Кўп йиллар давомида олиб борилган тадқиқотларнинг натижалари шуни кўрсатдики, қаҳрабо кислотаси ўсимликлардаги физиология-биохимия жараёнларни тезлатади. Унинг ёрдамида ўсимликларда ферментлар фаоллиги ортади, ҳаводан фойдаланиши ва бошқа жараёнлар жадаллашади. Қаҳрабо кислотаси билан ишланган ўсимлик ноқулай шароитларга анча чидамли бўлади, яхши ўсади, ҳосили мўл ва сифатли бўлади. Чигит шу йўл билан ишланиб, экилганда 5—6 кун эртароқ етилади, ҳосилдорлик эса гектарига 2—3 центнердан кўпаяди. Республикада қаҳрабо кислотаси 1964 йилдан буён кенг қўлланилмоқда.

Ижтимоий фанлар соҳасида республика Давлат мукофотини Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги И. М. Мўминов раҳбарлигида уч томлик «Ўзбекистон ишчилар синфи тарихи» монографиясини яратган бир гуруҳ олимлар олишга мушарраф бўлишди. Бу асар учун Беруний номидаги мукофот ўртоқ И. М. Мўминов билан биргаликда тарих фанлари кандидати К. А. Оқиловга, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси Р. Х. Аминовага, тарих фанлари кандидатлари М. А. Охуновага, Д. К. Саломовга, Л. Г. Тетеновага, В. И. Шаповаленкога, А. Ф. Яцишинага ҳам берилди. Бу асарда Ўзбекистонда ишчилар синфининг туғилиши ва ўсиши тарихининг умумий қонуниятлари очиб берилган ҳамда бу жараённинг ўзига хос томонлари кўрсатилган. Шу билан бирга Ленин партиясининг маҳаллий малакали ишчилар, инженер-техник кадрларни етиштиришдаги ғамхўрликлари ёрқин мисолларда баён этилган. Муаллифлар ишчилар синфининг ижодий ва сиёсий фаолиятини, шунингдек маданий-техник даражанинг тўхтовсиз ўсиши натижасида унда юз берган чуқур сифат ўзгаришларини очиб берганлар, Ўзбекистон ишчилар синфининг деҳқонлар билан алоқани мустаҳкамлашдаги бошчилик роли кенг ёритилган. Ўрта Осиё қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш ва электрлаштириш илмий тадқиқот институтининг бир гуруҳ олимлари техника фанлари кандидати П. В. Спариденов (иш раҳбари), қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Ф. А. Соколов, лаборатория раҳбари А. Н. Мартинов ва техника фанлари кандидати С. В. Амплевская ўртоқлар суғориладиган зона деҳқончилигини комплекс механизацияловчи машиналар системасини яратганликлари учун Беруний номидаги мукофот билан тақдирландилар. Бу система пахтачиликни тўла механизациялаштириш ишини поёнига етказишда, меҳнат унумдорлигини оширишда катта аҳамиятга эга. Шунингдек, мазкур системани Ўзбекистонда жорий этиш, меҳнат сарфларини 1964 йилдагига нисбатан 3,5 баравар камайтириш имкониятини беради.

ТАҚДИРЛАНГАН ТАЛАНТЛАР

К. ЯШИН,

Ҳамза номидаги республика Давлат мукофотлари комитетининг раиси.

Совет кишилари Октябрнинг шонли 50 йиллигини меҳнатда ажойиб муваффақиятлар билан нишонладилар.

Халқ хўжалигининг қайси соҳасига назар ташламанг, мисли кўрилмаган ғалабалар, дилни тўлқинлантирадиган ютуқлар қўлга киритилганини ҳис этиб, беихтиёр қувонасиз.

Республикамиз қалам аҳли ҳам шонли санага муносиб туҳфалар билан келди. Юбилей йилида замонавий мавзуда янги-янги асарлар, романлар, повестлар, пьесалар, достонлар, шеърий китоблар яратилиб, ўқувчиларга тақдим этилди. Совет ҳокимиятининг шонли 50 йиллигида ўзбек адабиёти, санъати ва унинг даражаси ҳақида гап борганида, эндиликда унинг намуналари Иттифоқимиздагина эмас, жаҳондаги кўпгина мамлакатлар халқларининг ҳам маънавий мулкига айланиб қолганлигини ифтихор билан таъкидлаб ўтмоқ керак.

Улуғ айёмнинг шодиёна кунларида республикамизнинг адиблари, қатор санъаткорларига Ҳамза номидаги Давлат мукофотининг берилиши ҳам халқимизни коммунистик руҳда тарбиялаш йўлида самарали меҳнат қилаётган ёзувчиларимиз ҳамда саҳна усталари меҳнатига берилган юксак баҳодир.

Ўзбекистон ССР Халқ шоири Уйғун ана шундай юксак мукофотга мушарраф бўлган сўз санъаткорларидан биридир. Қирқ йилдан буён самарали ижод қилиб келаётган, ўқувчиларга ўнлаб поэтик китоблар тортиқ этган адибимизнинг асарлари қайси хонадонга кириб бормаган, кимларнинг дилида ширин ҳислар уйғотмаган дейсиз? Уйғун драматургия жанрида ҳам баракали ижод қилиб келаётир. Унинг совет воқелигини акс эттирувчи қатор пьесалари театрларимиз репертуарини бойитди. Отахон шоир уч томлик танланган асарлари, «Ҳаёт чоолайди» ва «Қалбимда баҳор» шеърлар тўпламлари учун Ҳамза номидаги мукофотни олишга муяссар бўлди.

Ҳамза театри... Ўзбек театр санъатининг бешиги, улкан санъаткорларни вояга етказган, тарбиялаган, шон-шуҳратга буркаган, дорилфунунлик вазифасини ўтаётган санъат даргоҳи. Маннон Уйғур ва Етим Бобожонов, Аброр Ҳидоятов ва Миршоҳид Мироқилов, Мария Кузнецова ва Обид Жалиловларни санъатимизнинг ёрқин юлдузлари даражасига кўтариб, номларини эл-юртда достон қилган азм даргоҳ! Ўзбек совет адабиётининггина эмас, балки чет эл классиклари ўлмас асарларини ҳам саҳнага олиб чиқиб, уларга сайқал бераётган, юксак дидли томошабинлар ҳурмат ва муҳаббатини қозонаётган, ёрқин талантларга бой санъат даргоҳи. Оташин Ҳамзамиз номи билан аталган Ленин орденли Ўзбек Давлат Академик драма театри ижодий коллективи қутлуғ сана — Октябрь тантаналари нишонланаётган кунларда яна бир шодиёнанинг гувоҳи бўлдилар. Ҳамза ва Маннон Уйғурлар асос солган анъаналарни пок сақлаб, садоқат билан давом эттириб келаётган ана шу талантли коллективнинг бир группа аъзолари — СССР халқ артистлари Олим Хўжаев, Сора Эшонтўраева, Наби Раҳимов, Ўзбекистон ССР халқ артистлари Яйра Абдуллаева, Саъди Табибуллаев ва Н. В. Ладигинга ҳам Ҳамза мукофоти берилди. Самарали хизматлари юксак тақдирланган бу санъаткорлар В. Шекспирнинг «Қирол Лир» спектаклини яратганликлари учун мўътабар унвонга сазовор бўлдилар.

Комил Ёрматов — Совет кино санъатининг кўзга кўринган намояндаларидан бири. СССР халқ артисти, талантли кинорежиссёр, моҳир санъаткор ўзбек халқининг машаққатли ва оғир қисмати, курашлари, меҳнати, орзу ва интилишларини кинолентапарга туширишда кўп йиллардан буён самарали ишлаб келмоқда. Унинг кейинги йилларда яратган «Осиё устида бўрон» фильми айниқса таҳсинга лойиқ. Бу фильмни кенг томошабинлар қизғин кутиб олган эдилар. Атоқли санъаткорнинг мазкур асари ҳақида илиқ ва самимий гаплар айтилаётгани бежиз эмас. Кино устаси ана шу фильми учун Ҳамза номи билан аталган республика Давлат мукофоти билан тақдирланди.

Ўзбекистон тасвирий санъати ҳам гуркираб ўсмоқда. Қуёш ўлкасида яшаб ижод қилаётган ажойиб мўйқалам усталарининг зўр илҳом ва маҳорат билан ишлаган полотноларида бугунги ҳаётимиз ҳамма қирралари билан намоён бўлмоқда. Давримизнинг ажойиб кишилари, меҳнат машъалларининг қиёфаси жонли бўёкларда ўз аксини топаётир.

Тасвирий санъат соҳасида самарали ижод этаётган Ўзбекистон ССР халқ рассоми Раҳим Аҳмедовнинг бутун ижоди, ғайрати яратувчи, фидокор, жасоратли совет кишиси замондошларимиз портретларини яратишга қаратилган. Эл эъзозлаган бу санъаткорнинг ижоди ҳам Ҳамза мукофотига лойиқ деб топилганидан хурсандмиз.

Ўзбек санъатини тараққий эттириш, гуллаб-яшнатишга улкан ҳисса қўшаётган, унинг довруғини етти иқлимга таратаётган истеъдодлар ҳақида гап борганида, саҳнамиз онахони, санъатимизнинг юлдузи Мукаррама Турғунбоева ҳақида фахр билан гапирамиз.

СССР халқ артисткаси, Давлат мукофотлари лауреати, Мукаррамахоним раҳбарлик қилаётган «Баҳор» рақс ансамблини, унинг санъаткор қизларининг мафтункор рақсларини мароқ билан томоша қиларканмиз, беихтиёр уларни барқ уриб яшнаётган чаманга, анвойи гулларга ўхшатамиз. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган Давлат «Баҳор» рақс ансамбли Улуғ байрамга атаб алоҳида юбилей концерт номерлари тайёрлади. Ўзбек рақс санъати дурдоналарини сақлаб, сайқаллаб, унинг таъриф-тавсифини оламга таратаётган бу коллектив раҳбари Мукаррама Турғунбоеванинг самарали меҳнатлари ҳам юксак тақдирга муносибдир.

Адабиёт ва санъатимиз намояндаларининг Улуғ байрам шодиёналари кунларида Ҳамза номидаги республика Давлат мукофоти билан тақдирланиши бутун жамоатчиликни беҳад хушнуд этди. Замондошларимизнинг бахт-иқболини жўшиб куйлаётган қалам соҳибларини, саҳнамизда унутилмас образлар яратаётган санъаткорларимизни юксак мукофот билан муборакбод этамиз, уларга янада юксак ижодий муваффақиятлар тилаймиз!

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ. Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозининг дала шийпонларида пахтакорларнинг маданий дам олишлари учун ҳамма шароитлар муҳайё. Бу ерга ҳар куни газета-журналларнинг янги сонлари келтирилади. Агитаторлар суҳбат ўтказишади. Суратда: кунлик терим нормасини ошириб бажараётган Муқаддас Ўринбекова ва Мақсуда Давроновалар.

Қ. Розиқов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ИЛҒОРЛАР САФИДАМИЗ

Совхозимиз илгари Бухородаги камҳосилли хўжаликлардан бири эди. Шунинг учун бир чигит пахта ҳам биз учун қимматли ҳисобланарди. Деҳқонларимиз, механизаторларимиз етиштирилган ҳосилнинг бир мисқолини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиб давлатга топшириш, қолоқлик доғини ювишга интилдилар.

Она-Ватан омборига 5500 гектар ердан пландаги 8 минг 600 тонна ўрнига салкам 10 минг тонна «оқ олтин» топширилди. Ҳосилнинг 3500 тоннаси «зангори кема»лар бункеридан тўкилди. Пахтазорда 56 та терим агрегати тўла қувват билан ишлатилди. Болта Ҳайдаров, Набира Ҳамроева, Салим Камолов каби илғор механик-ҳайдовчилар мавсумда 120-150 тоннадан пахта теришди. Косим Каромов, Султон Қурбонов ўртоқлар бошлиқ бўлимлар, Бозор Исмоилов, Нарзи Сиддиқов ўртоқлар раҳбар бўлган бригадаларнинг пахтакорлари ҳар гектар ердан 25-30 центнердан ҳосил олишга муваффақ бўлдилар. Совхозимизда сўнгги уч-тўрт йил ичида ҳосилдорлик икки баравар ошди.

Яқин-яқинларгача қолоқ ҳисобланган «Когон» совхози бундай юксалиш йўлига чиқиб олишининг боиси нимада? КПСС Марказий Комитетининг май Пленумидан кейин бу ерда жуда катта ҳажмда ирригация ва мелиорация ишлари амалга оширилди. Совхозда 21 та зовур, салкам 50 километр узунликда коллекторлар қазилди. Шўрариқ, Куржон коллекторлари реконструкция қилинди. Буларнинг ҳаммаси деҳқончилик маданиятини кескин ошириш имкониятини бермоқда.

Ю. МУҲАММЕДОВ,
Бухоро областидаги «Когон» совхозининг директори.

Эргаш Исабоевич ОТАХОНОВ

Ўзбекистон меҳнаткашлари оғир жудоликка учрадилар. Кўзга кўринган совет олими — СССР Медицина фанлари академиясининг корреспондент-аъзоси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси, Тошкент давлат медицина институти терапия кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Эргаш Исабоевич Отахонов орамиздан кетди. Шу йилнинг 18 ноябрида оғир касаллик ўз ижодий меҳнати билан республикамиздагина эмас, балки ундан ташқарида ҳам кенг танилган талантли олимнинг жўшқин илмий ва ижтимоий фаолиятини аёвсизлик билан тўхтатиб қўйди.

Эргаш Исабоевич Отахонов Тошкент медицина институтида таълим олиб, бу ўқув юртини 1936 йилда битирди. Шу йилдан бошлаб аспирантурани тамомлагач аввал ассистент, доцент, сўнгра профессор бўлиб ишлади, 1951 йилдан ҳозирга қадар Тошкент давлат медицина институтининг ички касалликлар кафедрасига мудирлик қилди. У 1942 йилдан 1944 йилгача Ўзбекистон қон қуйиш институтининг директори бўлиб ишлади, 1945 йилдан 1948 йилгача Москванинг йирик клиникаларида ишлаб катта илмий тадқиқотлар олиб борди. Бир неча йиллар давомида Ўрта Осиё темир йўли санитария бошқармаси даволаш муассасаларининг илмий консультанти бўлди.

Эргаш Исабоевич Отахонов медицина фанлари доктори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор даражасига кўтарилди ва ички медицина соҳасида ўзига хос оригинал йўл тутди, 80 га яқин илмий асар, монография яратди. У СССР Медицина фанлари академиясининг корреспондент-аъзоси ва Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент-аъзоси қилиб сайланди. Эргаш Исабоевич Отахоновнинг гастро-энтерология ва гематология ҳамда ўлка патологияси соҳасидаги тадқиқотлари совет медицина фанини бойитди ва бу тадқиқотлардан самарали фойдаланиб келинмоқда.

Эргаш Исабоевич Отахонов тадқиқотларининг натижалари ҳақида Бутуниттифоқ съездларида, конференцияларида, Франция, Япония, ГДР ва бошқа мамлакатларда бўлиб ўтган турли халқаро конгрессларда докладлар қилинди. Эргаш Исабоевич Отахонов Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги илмий медицина советининг раиси ва республика терапевтлар жамиятининг раиси сифатида Ўзбекистонда медицина фанини ва соғлиқни сақлашни ривожлантиришга катта ҳисса қўшди. Эргаш Исабоевич Отахонов халқаро гематологлар конгрессининг аъзоси, ВАК пленумининг аъзоси, «Ўзбекистон медицина журнали» редколлегиясининг, «Медицина клиникаси» журнали ва «Медицина реферaтив журнали» редакцион Советларининг аъзоси эди. Эргаш Исабоевич Отахоновнинг раҳбарлиги туфайли медицина фанлари соҳасида кўпдан кўп юқори малакали кадрлар тарбиялаб вояга етказилди.

КПСС аъзоси, чин инсон ва олим, Эргаш Исабоевич Отахонов Совет Иттифоқининг орден ва медаллари билан бир неча бор мукофотланган. Партия ва халқ Эргаш Исабоевич Отахоновнинг хизматларига юксак баҳо бердилар.

Катта олим, жамоат арбоби ва ажойиб инсон Эргаш Исабоевич Отахоновнинг порлоқ хотираси қалбларимизда абадий сақланади.

Ш. Р. РАШИДОВ, Е. С. НАСРИДДИНОВА, Р. Қ. ҚУРБОНОВ, И. Г. АНИСИМКИН, В. Г. ЛОМОНОСОВ, Н. Г. ЛЯШЧЕНКО, М. М. МУСАХОНОВ, Н. М. МАТЧОНОВ, Р. Н. НИШОНОВ, М. А. АБДУРАЗЗОҚОВ, С. Р. РАСУЛОВ, М. Т. ТУРСУНОВ, А. С. АБДАЛИН, С. О. АЗИМОВ, С. К. ЗИЁДУЛЛАЕВ, Г. А. ГАБРИЕЛЬЯНЦ, И. В. МАРЦИНЮК, М. З. МИРЗААҲМЕДОВ, А. Р. ХУЖАЕВ, О. С. СОДИҚОВ, Р. АБДУЛЛАЕВА, Ҳ. АСОМОВ, Қ. С. ЗОИРОВ, М. А. ЗОИДОВ, В. Н. ҚОДИРОВ, А. М. ҚОДИРОВ, У. О. ОРИПОВ, Г. В. АРХАНГЕЛЬСКИЙ, К. А. ЗУФАРОВ, Н. М. МАҲМУДОВА, И. Н. МУСАБОЕВ, О. Н. ПАВЛОВА, Д. К. САИДОВ, М. Т. УРАЗБОЕВ, З. И. УМИДОВА, Ш. Х. ХУЖАЕВ, П. И. ЧИЧЕНЕН, А. Б. БОҚИЕВ.

Э. И. ОТАХОНОВНИ ДАФН ЭТИШНИ УЮШТИРУВЧИ КОМИССИЯ ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА

СССР Медицина фанлари академиясининг корреспондент-аъзоси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент-аъзоси Тошкент медицина институти терапия кафедрасининг мудири, медицина фанлари доктори, профессор Эргаш Исабоевич Отахоновнинг вафоти муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети О. С. Содиқов (раис), А. М. Қодиров, У. О. Орипов, Ҳ. А. Асомов, Г. В. Архангельский ва К. А. Зуфаров ўртоқлардан иборат ҳукумат комиссияси тузишга қарор қилдилар.

Э. И. ОТАХОНОВНИ ДАФН ЭТИШНИ УЮШТИРУВЧИ КОМИССИЯДАН

Ҳукумат комиссияси маълум қиладики, Эргаш Исабоевич Отахоновнинг жасади солинган тобут Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Президиуми залига қўйилади.

Марҳум билан шу йилнинг 19 ноябрида кундуз соат 12.00 дан 14.00 гача видолашиш мумкин.

Дафн маросими Чиғатой қабристонида соат 15 дан 30 минут ўтганда бўлади.

Сўнмас у кунлар шуҳрати

БИР ҚЎШИҚ ТАРИХИ...

Инсон юраги бамисоли нозик тор. Инсон юрагидаги энг азиз ҳислар аллаланганда ёки таҳқир этилганда садо беради бу нозик тор. Инсон замон-замонлар оша ана шу нозик тор пардаларига ўзининг энг нафис, энг буюк орзу-умидларини сингдириб, куйлаб келган. Қўшиқ оғир меҳнат кунида, ҳижрон дақиқаларида, севинч онларида инсоннинг яқин ҳамдами, кўмакдоши бўлиб келган. Қўшиқ билан тоғларни кесиб, водийларга сув чиқарган халқимиз. Қўшиқ билан масъум гўдагига иқбол тилаган, бахт бешигини тебратган оналар. Ойдин кечалар, сўлим наҳорлар тароватини қўшиққа солган ошиқ йигитлар, маҳбуба қизлар. Аммо биз сўзламоқчи бўлган бу қўшиқ тарихи тамоман ўзгача.

Поезд пишқириб, илгарилаб бормоқда, Вагон ғилдиракларининг бир меъёрда тақиллашига қулоқ солиб, хаёлга чўмиб бораётган йигитларнинг кўпи Андижон вилоятидан Россияга — мардикорликка жўнатилган йигитлардир.

Йигитлар юрагида туғён. Чунки она юртда танг рўзғор, юпун бола-чақа, жабрдийда кекса оналар қолди. Ахир, уларнинг ҳоли нима кечади! Чор истебдоди, оқ подшога чексиз адоватда қоврилаётган ночор юракларда ғазаб, хўрлик туғёни:

Кўнгил йиғлайди-ю,
Кўзларда нам йўқ.

Йигитларнинг кўксидаги бу мунг, бу фарёдни пайқаб бораётган ва ўзи ҳам уларга ҳамдард бўлган Худойберди Қорабоев дуторини қўлига олди. (Худойберди бу дутори билан болалигидан ошна бўлиб уни бир дақиқа ҳам қўлидан қўймас эди).

Ҳасратли кўнгил ноласини қўшиққа, сўнг куйга солиб айта бошлади:

Поездингни жилдирган
Утхонаси билан дўнгалаги,
Двинискага кетишди,
Мард йигитнинг бир бўлаги.
Двинискага кетмас эди
Мард йигитнинг бир бўлаги,
Двинискага кетказган,
Николай золим замбараги.
Двинискага йўл бўлсин,
Қарағайзоринг кул бўлсин,
Йигитларни қийнаган,
Николайинг йўқ бўлсин...
Сўк ошини ичмайман,
Этигимни ечмайман,
Қорда қарағай кесганман,
Ҳеч ҳақимдан кечмайман...

Рус чиновниклари андижонлик дуторчи йигит қўшиғининг маъносига тушунмадилар. Лекин унинг ширали овозига маҳлиё бўлиб жим тингладилар. Маҳаллий бой айғоқчилари қўшиқчининг заҳарли сўзларини етказгач эса, дутор торини узиб, қўшиқчига ташландилар. Қўшиқ тинди, лекин у мардикор йигитлар дилидан, тилидан жой олди ва йиллар оша ҳозиргача халқ мулки бўлиб яшаб келаётир. Худойберди Қорабоев мардикорликда ўтган азобли кунларида дуторини яна қўлига олди. Кун бўйи ишлаб, сўк ошига қорни тўймаган йигитлар даврасида пайдо бўлардн у тез-тез:

Сув оқару, сув оқар
Сув тагида қум оқар.
Мардикорга кетган йигитларнинг
Болаларини ким боқар?

Мардикорга кетган йигитларнинг оғир меҳнати, аянчли тирикчилиги ҳақида шеърлар битиб қўшиққа солган Қорабоевни «қўшиқчи шоир» деб атай бошладилар. Бу қўшиқчи шоир қўлда дутори, юракда озодликка қатъий қарори билан йигитларнинг сардори эди. Чиндан ҳам унинг «Қолмади», «Эслатиб», «Кетти», «Худойбердининг дутори» сарлавҳали шеърлари гарчи бадиий жиҳатдан етук бўлмаса ҳам ўз даврида унинг актив курашчи, жамоатчи, халқпарвар, инқилоб жонкуяри эканидан далолат бериб турибди. «Кичкина жоним» радифли ҳажвиясида Худойберди Қорабоевнинг қози-калонларга бўлган чексиз нафратини, Николай тахтининг қулашига бўлган қатъий ишончини кўриш мумкин.

Ишонган тожинг қурсин,
Елғончи ҳожинг ўлсин.
Замонага ўт кетди
Улар вақт сенга етди.
Мен чертаман торимни
Чин кўнгилда боримни
Эсон бўлсак кўрармиз
Николайнинг ҳолини.

Дарҳақиқат, шоир мардикорликдан қайтганида Николай тахтдан ағдарилган эди. Бироқ ҳали юрт тинчланганича йўқ. Парқу болишга бош қўйиб хаёл суришга вақт эрта. У ҳамдард, ҳамроз дуторини қўлтиқлаб, Андижон округидаги чекистлар ҳузурига «махсус бўлим»га келди.

— Ишонинглар менга, — деди у, — бир қўлимда дуторим, бир қўлимда милтиқ билан Совет ҳукумати учун хизмат қиламан. Инқилобчи шоир, чекист Х. Қорабоев бозор боши, чойхонада, темир йўл станцияларида, маҳаллаларда тез-тез пайдо бўлиб қўшиқ куйларди. Бу қўшиқлар шунчаки қўшиқ эмас, бу қўшиқлар оҳангида, дутор торлари пардасида Совет ҳукуматининг мадҳи, афзалликлари куйланарди, албатта. У қўшиқ куйлаганда табиат, борлиқ, одамлар жим хаёлга толар. Оналар ўчоқ бошидаги ишини қўйиб, эркаклар раста, дўкон, рўзғордаги юмушини қолдириб қўшиқ эшитилган томонга ошиқардилар. Худойберди шу тариқа одамларни тўплаб олгач, ташвиқотга ўтарди. Тобора унинг номи Андижон вилоятининг узоқ-яқин қишлоқларига тарала бошлади. Худойберди кўр (унинг бир кўзи кўр эди) номини эшитганда босмачиларнинг пири Мадаминбек, Холхўжа қўрбоши, Юнус қўрбошиларнинг хаёли паришон бўларди ҳатто. Халқ шоири, халқ қўшиқчисининг ўткир тиғли қуроли — қўшиқларининг ҳар бир пардасида босмачиларни сескантирувчи оғу бор эди. Босмачилар Худойбердининг пайига тушиб қолишди. Охири 1919 йилнинг ёзида Андижоннинг Оқёр қишлоғидаги Кўнчилик маҳалласида найранг билан қўлга туширишди. Қийнаб, азоблаб ваҳшийларча ўлдиришди. Аввал қўл ва оёқларини дарахтга михладилар, сўнг омбир билан терисини шилдилар, тилини кесдилар. Қўшиқчи шоир, революционер, қаҳрамон Худойберди ана шундай қурбон бўлди. Худойберди Қорабоевнинг бурдалаб ташланган жасади бир неча кундан сўнг топилди. I, II, темир йўл ишчилари, «махсус бўлим» ва бошқа жуда кўп ташкилотларнинг ишчилари иштирокида дафн этилди. Митинг ўтказилди, темирйўлчилар босмачилардан ўч олиш ниятида махсус партизанлар отряди туздилар. Мана шундан буён баҳорлар, ёзлар ўтди. Қўшиқчи шоирнинг хотираси ҳамон дилларда. Яқинда Андижондаги А. С. Пушкин номли паркда ўртоқлик мозорида революция қурбонларига мемориаль доска ўрнатилди. Унда Х. Қорабоевнинг номи ҳам зарҳал ҳарфлар билан ёзиб қўйилган. У ерда мангу машъал порлаб турибди.

Худойберди Қорабоевнинг ўғли Иброҳим Қорабоев ҳозир ҳаёт. У Чирчиқ шаҳрида врач бўлиб ишлайди. Биз, халқ тарбиялаган революционер шоир, қўшиқчи Худойберди Қорабоевни мардикорликда, гражданлар урушида бирга бўлган дўстларидан, собиқ партизанлардан сўраб-суриштирдик. Худойберди қўшиқчини яхши билган, у билан бирга ишлаган Ербошилик Маҳкамбой Худоёров (1927 йилдан КПСС аъзоси), гражданлар уруши ветерани, қизилгвардиячи, 1952 йилдан КПСС аъзоси Қўчқор Бобометов, Наймандаги «Коммунизм» колхозининг раиси Тожибой Эгамбердиев, Қизил Гвардия отрядининг собиқ командири республика миқёсидаги шахсий пенсионер Асқар Акбаров, гражданлар уруши ветеранлари Иброҳим Мамараҳимов, Йўлдош Мавлонов жами 32 киши қўл қўйиб тасдиқлаган хатда эътироф этилишича Худойберди жуда кўп инқилобий қўшиқлар яратган. Бироқ уларнинг қўл ёзмалари сақланмаган, босмачилар томонидан куйдириб, йўқ қилиб юборилган. Бу қўшиқлар халқ орасида, оғзаки ижод формасидагина сақланиб қолган бўлиши мумкин.

Андижонлик шоир Худойберди Қорабоевнинг ижодини ўрганиб, у яратган шеър ва қўшиқларни тўплаб маълум бир формада халққа етказишдек хайрли иш билан фольклорчи тарихчиларимиз қизиқарлар, деган умиддамиз. Чунки Х. Қорабоев бугунги саодатли кунимиз учун азиз жонини фидо этган, Совет ҳокимиятини улуғлаган инсон, шу табаррук тупроқ — Ватаннинг мардуми эди.

Эътибор ОХУНОВА.

СССР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИДА

СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари С. П. Козирев 16 ноябрда Канаданинг Москвадаги элчиси Р. А. Д. Фордга қуйидаги мазмунда нота топширди:

«Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ташқи ишлар министрлигига Канада ҳукуматига қуйидагиларни айтиш топширилди.

7 ноябрда, совет халқи Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини байрам қилаётган кунда СССРнинг Оттавадаги элчихонаси биноси олдида Совет Иттифоқига душманлик руҳида намойиш ташкил қилинди. Иккинчи жаҳон уруши вақтида гитлерчилар билан ҳамкорлик қилган ва эндиликда Канадада бошпана топган бандерочилар ҳамда Советларга қарши бошқа гуруҳларнинг бошлиқлари ана шу намойишга бошчилик қилдилар — бандерочилар бошлиғи, ҳарбий жиноятчи Стецько шу мақсадда Ғарбий Германиядан Оттавага келтирилди ва у безорилик намойиши қатнашчиларига махсус йўл-йўриқлар берди.

СССР элчихонаси биноси ёнидаги иғвогарлик октябрь 50 йиллиги шарафига қабул маросими ўтказиш пайтида бошланди. Тўпланган безорилар оломони элчихонага кириш йўлларини тўсиб олиб, варақалар тарқатди. Қабул маросимига келаётган меҳмонлар ҳақоратланди, уларга бўёқ сопинган бутилкалар ва бошқа нарсалар отилди. Элчихона биносининг дераза ойналари синдирилди, деворлари ифлос қилинди, бинога ўт қўйишга уриниб кўрилди.

Худди шу куни СССРнинг Монреалдаги бош консулхонаси биноси олдида ҳам Советларга қарши иғвогарлик уюштирилди.

СССРнинг Канададаги элчихонаси тайёрланаётган иғвогарликка Канада ҳукуматининг эътиборини бир неча бор жалб қилиб, давлатлар ўртасидаги нормал дипломатия муносабатларини сақлаш практикасига зид бўлган бундай безориликларга йўл қўймаслик учун тегишли чоралар кўришни талаб қилди. Совет томони Канаданинг Москвадаги элчихонаси орқали ҳам Канада ҳукуматини тегишли суратда огоҳлантирди.

Шунга қарамай, Канада маъмурлари ҳамма эътироф қилган меҳмондўстлик нормаларга ҳамда Совет—Канада муносабатларини ривожлантириш манфаатларига асосланиб, элчихонанинг нормал фаолиятини ва даҳлсизлигини таъминлаш учун кўриши лозим бўлган чораларнинг ҳеч бирини кўрмаганлиги рўй берган аҳволдан кўриниб турибди. Бунинг устига, бу иғвогарлик Канаданинг расмий маъмурлари очиқдан-очиқ йўл қўйиб берган ҳолда тайёрланди ва ўтказилди, деб гапириш учун ҳамма асослар бор. Ҳақиқатан, матбуот органларигина эмас, Канада радиоси ва телевидениеси ҳам иғвогарлик ташкилотчилари ихтиёрига бериб қўйилди, бир неча кун мобайнида матбуот органлари, радио ва телевидение Совет элчихонасига қарши тайёрланаётган душманликдан иборат безорилик ишларини зўр бериб реклама қилиш билан шуғулланди. Ҳатто безорилик ҳаракатлари бошланган пайтда ҳам Канада полицияси «кўрсатмалар йўқлиги»ни рўкач қилиб, аслида ҳеч қандай ҳаракат қилмади.

Совет ҳукумати СССРнинг Оттавадаги элчихонасига ва СССРнинг Монреалдаги бош консулхонасига қарши қилинган мазкур душманлик ва иғвогарлик ҳаракатлари муносабати билан Канада ҳукуматига кескин норозилик билдиради. Бу ҳаракатлар Канада томонининг дипломатик муносабатлар тўғрисидаги Вена конвенциясидан келиб чиқувчи мажбуриятларни бажармасликдан бошқа бир нарса бўлмайди, у ҳаракатларнинг моддий ва сиёсий оқибатлари учун жавобгарлик батамом Канада ҳукумати зиммасига тушиши ўз-ўзидан равшан.

Ташқи ишлар министри Мартиннинг шу йил 8 ноябрда СССР элчисига йўллаган мактубида рўй берган ҳодиса хусусида билдирилган таассуфни инобатга олган ҳолда Совет ҳукумати министрнинг бу масала хусусидаги мактубини қониқарсиз, деб ҳисоблайди, чунки унда аслида Совет элчихонасига қарши уюштирилган иғвогарликлар учун Канада маъмурлари зиммасидаги масъулиятни олиб ташлашга уринилади.

Совет томони Советларга қарши иғвогарлик ташаббускорлари ва қатнашчиларини қаттиқ жазолашни ҳамда Совет ваколатхонасига етказилган моддий зарарнинг тўлиқ тўланишини қаттиқ талаб қилади. Совет ҳукумати Канада маъмурлари Канададаги совет муассасалари фаолияти учун нормал шароит яратиб беришга қаратилган зарур чораларни кўради, деб кутади».

Элчи ўзига топширилган нота тўғрисида ўз ҳукуматимни дарҳол хабардор қиламан, деб айтди.

ПЛАНЕТАМИЗДА

- Вьетнам Демократик Республикасида Американинг яна олтита самолёти уриб туширилди
- Оккупантлар кескин зарбага учрамоқдалар
- Грециянинг ажал лагерида

ТИНЧЛИК ТАРАФДОРЛАРИНИНГ ОВОЗИ

ДЕҲЛИ. 70 дан ортиқ халқаро ташкилот вакиллари ва жаҳоннинг кўпгина таниқли жамоат арбоблари иштирокида Деҳлида иш олиб борган араб мамлакатлари халқларини қўллаб-қувватлашга бағишланган халқаро конференция резолюция қабул қилди. Резолюцияда империалистик давлатларнинг ҳомийлигида Исроилнинг қўшни араб давлатларига қарши бошлаган агрессияси қаҳр-ғазаб билан қораланади.

Бирлашган Араб Республикаси, Сурия ва Иордания территориялари ҳали ҳам оккупация қилиб турилганлиги, дейилади резолюцияда, Исроил агрессиясининг агрессив ва мустамлакачилик мақсадларини очиқ-ойдин кўрсатиб турибди.

«Шу муносабат билан Деҳлидаги конференция қатнашчилари Исроил қўшинларининг Бирлашган Араб Республикаси, Сурия ва Иорданиянинг босиб олинган территорияларидан дарҳол ва сўзсиз олиб чиқиб кетилишини ҳамда ана шу жинояткорона агрессиянинг барча оқибатларини тугатишни талаб қиладилар...».

«Конференция қатнашчилари прогрессив ва тинчликсевар давлатлар ва шу жумладан, Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар араб халқларини қўллаб-қувватлаб ижобий роль ўйнаётганликларини юксак баҳолайдилар». Конференция қатнашчилари барча халқларга мурожаат қилиб, улар «Исроил қўшинларининг босиб олинган территориялардан дарҳол олиб чиқиб кетиш учун бошланган кенг кампанияга қўшилишга ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ана шу районга доир резолюцияларини тезроқ амалга оширишга чақирадилар.

«Буларнинг ҳаммаси, — дейишади конференция қатнашчилари, — мазкур районда узоқ муддатли ва адолатли тинчликни вужудга келтиришнинг зарур шартидир». (ТАСС).

ТАИЛАНДНИНГ «ҲИССАСИ»

ВАШИНГТОН, 15 ноябрь. (ТАСС). АҚШ давлат департаменти Таиланд ҳукуматининг Вьетнамдаги урушда қатнашиш учун яна бир дивизия юбориш тўғрисидаги қарорини маъқуллаб кутиб олди.

Давлат департаментининг матбуот масалалари билан шуғулланувчи вакили Р. Макклоски Таиланднинг бу қарорини АҚШ иттифоқчиларининг Сайгон режимини қўллаб-қувватлашга қаратилган куч-ғайратига қўшилган «катта ҳиссаси», деб таърифлади.

Таиланднинг қарийб 12 минг солдати бўлган дивизияси, баъзи маълумотларга кўра, бутунлай Вашингтон қарамоғига олинади. Таиланд дивизиясини Жанубий Вьетнамга юбориш ва таъминлаш билан боғлиқ бўлган барча харажатларни Пентагон тўлайди.

Давлат департаменти расмий кишиларининг маълум қилишларига кўра, Таиланд Вьетнамга дивизия юборганлигига жавобан, АҚШ ҳукумати унга турли хил қурол-яроғ ва ҳарбий ёрдам беришни мўлжалламоқда. Уларнинг айтишларича, жумладан Таиландга Американинг «ер-ҳаво» классидаги ракеталарини юбориш тўғрисидаги масала муҳокама қилинмоқда.

ЯНА ОЛТИТА САМОЛЁТ УРИБ ТУШИРИЛДИ

ХАНОЙ. Вьетнам Демократик Республикасининг зенитчилари 16 ноябрда Американинг яна олтита самолётини уриб туширдилар. (ТАСС).

УДИНЕДА ПОРТЛАШ

РИМ, 16 ноябрь. (ТАСС). Италиядаги Удине шаҳрининг марказини кучли портлаш ларзага келтирди. Динамит омбори осмонга учиб кетди. Фалокат натижасида 3 киши ўлди ва 80 киши ярадор бўлди. Бир неча уй вайрон бўлди, қўшни кўчаларда турган неча ўнлаб автомобиллар шикастланди.

«Х-15» ҲАЛОКАТИ

НЬЮ-ЙОРК. Аэронавтика ва космик фазони тадқиқ этиш миллий бошқармасига қарашли учта «Х-15» ракетопланларидан бири навбатдаги тажриба парвози вақтида қулаб тушди.

(ТАСС).

Афғонистоннинг янги ҳукумати

КОБУЛ. Афғонистон парламенти подшонинг топшириғига биноан Нураҳмад Эттимади тузган ва тасдиқлаш учун парламентга тақдим қилган янги ҳукумат составини кўпчилик овоз билан маъқуллади.

Н. А. Эттимади янги ҳукумат составида айни вақтда ташқи ишлар министри вазифасини ҳам бажаради. (ТАСС).

ГЕСТАПОНИНГ СОБИҚ РАҲБАРИ ҚАМОҚҚА ОЛИНГАНЛИГИ РОСТМИ?

ПАНАМА. Панама полицияси гитлерчилар гестапосининг собиқ раҳбари Генрих Мюллер деб тахмин қилинаётган киши қамоққа олинаётганлигини эълон қилди.

20 йилдан кўпроқ вақтдан бери қидирилаётган Мюллер уч миллион ҳарбий асир ва яҳудийларни ваҳшийларча ўлдирган ҳарбий жиноятчи сифатида айбланади. Қамоққа олинган шахс журналистлар учун ўтказилган матбуот конференциясида саволларга жавоб беришдан бош тортди.

Гестапонинг собиқ раҳбари, деб қамоққа олинган бу шахс, 1906 йилда Американинг Миссури штатида туғилган Фрэнсис Киллард Кейт номига берилган ҳужжатларга эга. Бироқ у инглиз тилида жуда ёмон, немисча талаффуз билан гапиради.

Мюллернинг Мюнхенда яшовчи хотини унга кўрсатилган фотосуратлардан эрини таниб олди. Панама маъмурлари қамоққа олинган шахснинг ким эканлигини тўла аниқлаш учун унинг бармоқлари изини солиштириш учун Ғарбий Германияга юбордилар. (ТАСС).

ОҚ УЙДАГИ УЧРАШУВ

ВАШИНГТОН, 17 ноябрь. (ТАСС). Президент Л. Жонсон кеча АҚШнинг Жанубий Вьетнамдаги қуролли кучлари қўмондони генерал У. Уэстморлендни қабул қилди ва у билан суҳбатлашди. АП агентлигининг хабар беришича, хабардор доиралардa тахмин қилишларича, бу учрашувда Жанубий Вьетнамга Америка қўшинларининг қўшимча қисмларини юбориш тўғрисида келишиб олинади.

Шу куниёқ Уэстморленд сенатнинг қуролли кучлар ишлари билан шуғулланувчи комиссияси мажлисида Вьетнамдаги урушнинг бориши тўғрисида «эҳтиёткорлик-оптимистик» руҳида ахборот берди. Бироқ комиссия раиси демократ сенатор Р. Расселнинг кейинчалик айтишига кўра, генерал Уэстморленд «урушнинг тез тугалланишига умид боғламайди».

ОККУПАНТЛАРГА ҚАРШИЛИК ЗЎРАЙМОҚДА

ҚОҲИРА, 17 ноябрь. (ТАСС). Исроил босқинчилари оккупация қилган араб мамлакатларининг территорияларидан Қоҳирага келаётган қочоқлар оккупантларнинг жазо чоралари ҳақида гапириб бермоқдалар. Оккупантлар арабларнинг қаршилигини бостиришга уриниб, тинч аҳолини кўплаб қамоққа олмоқда.

Масалан, Иордан дарёсининг ғарбий қирғоғидаги Жаник районининг ўзидагина сўнгги кунларда Исроил маъмурлари қаршилик кўрсатиш ҳаракатида қатнашишда айбланган 42 кишини қамоққа олганлар. Қочоқларнинг айтишича, айни вақтда Иорданиянинг Наблус шаҳри атрофидаги қишлоқлардан бирида 12 киши қамоққа олинган.

Исроил оккупантларининг мана шу ҳаракатларига қарамай, деб таъкидлайди қочоқлар, Исроил босиб олган территорияларда араб аҳолисининг оккупантларга кўрсатаётган қаршилиги тобора кенг қулоч ёзмоқда.

НИГЕРИЯДАГИ АҲВОЛ

ЛАГОС, 15 ноябрь. (ТАСС). Нигерия федерал ҳукумати Энугу, Бонни ва Калабар шаҳарлари районларида ҳокимиятнинг муваққат маъмурий органларини тузмоқда. Бу ерда маълум бўлишича, маҳаллий полиция билан граждан аҳоли тартибни тиклаш ишида ҳамкорлик қилмоқда.

Шарқий Нигерияда, Калабар шаҳридан шимолроқда жанглар давом этмоқда. Федерал қўшинлар аҳоли яшайдиган икки пункт—Икот Эфанг ва Икот Оминдан Шарқий Нигерия отрядларини сиқиб чиқардилар. Федерал қўшинлар Камерун билан чегарадаги Иканг шаҳрини ишғол қилдилар. Қўмондонлик вакилининг айтишига кўра, бу операция федерал қўшинларга Шарқий Нигериянинг Камерун билан чегарасининг катта қисми устидан контроль ўрнатиш имконини берди.

Федерал ҳукумат қўшинлари Энугудан жанубга силжиб бормоқда. Информация министрлигининг хабарида айтилишича, Федерал кучлар бу йўналишда каттагина масофани эгаллаб олишга муваффақ бўлдилар.

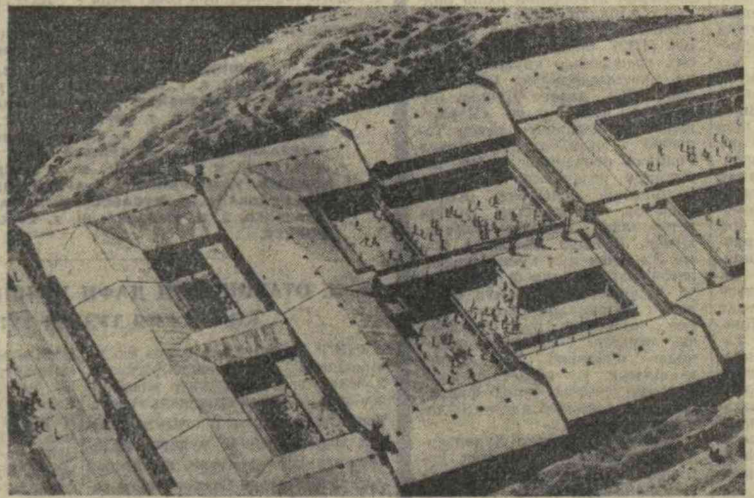

ГРЕЦИЯДА ўрнатилган ҳарбий режим прогрессив кишиларни қаттиқ тазйиқ остига олмоқда. Мамлакат худди турмани эслатади. Ватан маданияти ва фанининг илғор арбоблари қамоққа ташланмоқда.

Қамоқ лагерларидан энг ашаддийси Эгей денгизида жойлашган Юра оролидир. Бу ерга Рим империяси ҳукмронлиги даврида ҳам прогрессив кишилар ҳайдаб юборилар эди. 17 квадрат километрдан иборат ва сувсиз оролни ажина ороли деб аташади. Турли касалликлар тарқатадиган ҳашаротлар ва каламушлар билан тўлиб-тошган бу концентрацион лагерда 7 мингга яқин эркак ва аёл азоб тортмоқда. Яқинда Ғарбий Германияда чиқадиган «Штерн» журналининг репортери Фрэд Ирт қўриқланиб турадиган бу орол устидан учиб ўтишга ва сиёсий маҳбусларни ҳаводан суратга олишга муваффақ бўлди.

Камера Пресс—ТАСС фотоси.

Футбол

ПАРДА ЁПИЛАЙ ДЕБ ТУРГАНДА...

ХА. ФУТБОЛ чемпионати ниҳоясига етай деб қолганда кутилмаган ҳодисалар рўй бериб қолдики, бунга ишқибозларгина эмас ҳатто футбол мутахассислари ҳам «оғизларини очиб» қолишди. Бунинг энг катта сабабчиси, бутун мавсум давомида кўкрагини кериб келган пойтахтнинг «Динамо» футболчиларининг Тбилиси шаҳрида яхшилаб қоқилишидир. Бу қоқилиш «Динамо» футболчилари ва унинг раҳбарларигина эмас, балки муҳлислари ёдидан ҳам узоқ вақт чиқмаслиги аниқ. Грузия пойтахтининг динамочилари пешқадамни савалаш бунақа бўлади, деган қабилда иш тутиб қобилиятли команда дарвозасига бешта тўп киритиб футбол чемпионатида шов-шув қилиб қўйдилар. Тбилисилик спортчилар дарвозасига киритилган биттагина тўп Москва динамочиларини салгина овутди.

Навбатдаги тур ўйинларини таҳлил қилишдан олдин футбол ишқибозларининг диққатини турнир жадвалидаги аҳволга жалб қиламиз:

К.	Ў.	Т.	О.
«Динамо» К.	33	49—10	51
«Динамо» М.	34	53—26	47
«Динамо» Тб.	35	50—30	44
«Динамо» Мн.	34	44—29	40
«Спартак» М.	35	38—29	40
«Шахтер» Д.	35	41—37	40
«Нефтяник» Б.	34	49—33	38
«Арарат» Е.	34	39—36	35
МАСК М.	34	33—33	34
«Кр. Советов» К.	35	23—24	34
АСК Р.	35	35—42	32
«Торпедо» М.	34	37—46	31
«Торпедо» Кт.	36	37—50	31
«Пахтакор» Т.	35	30—41	28
«Заря» Л.	34	24—37	28
«Локомотив» М.	35	32—36	27
«Қайрат» О.	33	24—46	27
«Черноморец» О.	34	23—43	26
«Зенит» Л.	35	28—61	21

Шундай қилиб, футбол спектаклининг пардаси ёпилишидан анча илгари Ленинград шаҳрининг «Зенит» командаси юқори лига билан видолашган эди. Бу командани олий лигада қолдириш учун бўлган барча уринишлар зое кетди. У кейинги турда ҳам ютқазишга ўрганиб олганлигини тўла исботлади. Одесса шаҳрида Қора денгиз футболчилари «Зенит»ни таслим бўлишга мажбур қилдилар. Ленинград спортчилари «Черноморец» командасидан 1:2 ҳисобида енгилиб қайтдилар. Бу команданинг тўп баланси ҳам ачинарли: Рақиблар дарвозасига 28 туп киритган ҳолда ўз дарвозаларидан 61 та тўп ўтказиб юбордилар.

«Арарат» яна қоқилди. У ўз майдонида пойтахтнинг «Спартак» командасидан устун келаолмади. Спартакчилар киритган ягона тўп уларга жуда муҳим икки очкони келтирди. «Спартак» олтинчи ўриндан бешинчи ўринга кўтарилди. Ростов шаҳрида икки армия командаси — маҳаллий армия футболчилари билан пойтахт армиячилари учрашдилар. Ростовлик спортчилар «бир амаллаб» ўйинни ўз фойда (1:0)ларига буриб юборишга муваффақ бўлдилар.

Грузиянинг иккинчи командаси «Торпедо» Кутаиси ўз ўйинларини тамомлаб эркин нафас олишга киришди. Команда сўнгги ўйинини ўз майдонида ўтказиб муҳлисларини хурсанд қилди. Луганск шаҳрининг «Заря» командасининг қаршилигини енгиб ўтган «Торпедо» 2:1 ҳисобида ғалабага эришди. Бокуда «Нефтяник» москвалик торпедочилар устидан ҳокимлик қилиб ўз ҳукмини ўтказди. Учрашув 3:1 ҳисобида нефтчилар фойдасига ҳал бўлди. «Шахтер»—«Крилья Советов» майдондан «тинчгина» чиқиб кетишди: Ҳисоб 0:0.

Энди, «Пахтакор» — «Локомотив» учрашувига келсак, бу ўйиндан томошабинлар анча мамнун бўлишди. Ўйиннинг биринчи минутидаёқ ҳисоб очилди. Бу шундай юз берди: тўп ўйинга киритилиши биланоқ майдон эгалари олдинга ташланиб меҳмонларни бирдан саросимага солиб қўйдилар. Тўп билан штраф майдончасига отилиб кирган Бектошев уни Красницкийга оширди, кейингиси тўпни зарб лан дарвоза томон йўналтирди. Дарвозабон Фролов ерда чўзилиб ётганда тўп сеткани силкитиб турарди.

«Пахтакор» урилган голдан руҳланиб, «Локомотив» ўтказилган тўпдан ўзини ўнглаб ололмай майдон эгаларининг қўли бир неча минут баланд келиб турди. Аммо, шошма-шошарлик пишиб турган голни дарвозага яқинлаштирмади. Бунинг устига-устак Бектошев ва Солохо жуда қулай имкониятлар вужудга келганда гоҳ дарвоза тепасини, гоҳ дарвоза ёнини «аниқ мўлжалга» олиб туришди. Абдураимовни эса меҳмонларнинг ҳимоячилари тўла ва аниқ четга суриб қўйишди. Ўзларини ўнглаб олган меҳмонларнинг актив ҳужумини Пшеничников ўз маҳорати билан чиппакка чиқариб турди.

Ўйиннинг иккинчи ярми бошланиши билан дастлабки ҳолат шундайлигича такрорланди. Аммо, энди ҳаяжонли эпизод пахтакорчилар дарвозаси олдида юз берди: 46-минутда, яъни ўйиннинг иккинчи ярми бошланиши биланоқ меҳмонлар кескин ҳужум бошлаб Пшеничников қўрғони олдига келдилар. Оширилган тўпни қабул қилиб олган Орешников бир дам тўхтамай дарвозага аниқ йўналтирди. Ҳисоб 1:1.

Шундан кейингина пахтакорчилар активлашдилар. Ўйинда маҳорат сезила бошланди. Ҳимоячилар ҳужумчиларга ёрдамга келдилар, майдон ўртасидаги ҳукмронлик аниқ сезилди, ҳужум текис олиб борила бошланди. Маҳорат ўз кучини кўрсатиши шарт эди, худди шундай бўлди: Солохо юқоридан келган тўпни калласи билан Фролов дарвозасига киритиб ҳисобни 2:1 қилди ва «Пахтакор»ни олдинга етаклади.

«Пахтакор» олдинга ўтиб олгач кучлар қарийб тенглашди, ҳар икки томон эркин ҳаракат қила бошлади, хавфли ҳолатлар ҳар икки томон дарвозаси олдида рўй бериб турди. Учрашув тамом бўлишига ўн минутлар чамаси қолганда меҳмонлар анча активлашдилар, мезбонлар эса чарчаганликлари сезилиб ҳужумдан кўра ҳимояни кучайтирдилар. 90 минут тугаб судья ўйин тамом бўлганлиги ҳақида ишора берганда таблодаги «Пахтакор» томонда «2» рақами, «Локомотив» томонда «1» рақами ўзгармай турарди.

Навбатдаги тур бугун ўйналади.

В. МАҲКАМОВ.

СОФ ҲОЛДА ТОПИЛГАН ОЛТИН

ТАСС мухбири Магадандан хабар беради: Қутб доирасидан наридаги Билибин номли олтин кони пармаловчиси Геннадий Решетников 426 грамм оғирликдаги соф олтин қазиб олди. Олтин 24-шахта стволларидан бирини қазиётган вақтида топилди.

УЗОҚ ЖИМЛИКДАН КЕЙИН

Тошкент остидаги энергия яна ўзини эслатиб қўйди. 17 ноябрь кундузи соат 11 дан 27 минут ўтганда сўнгги бир ярим йил мобайнида саккиз юз учинчи марта ер ости силкиниши қайд қилинди. Силкиниш давомида ер остидан кучсиз гумбирлаган товуш эшитилди. Тошкент Марказий сейсмик станциясининг навбатчилари унинг кучи 4 балл бўлганлигини маълум қилдилар. Ер қимирлаш маркази илгаригидек шаҳар марказида.

(ЎзТАГ).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 10.55 — Эшиттиришлар программаси, 11.00 — **Мультфильм** (болалар учун), 11.10 **Пионерларнинг «Қўнғироқча» клуби**, 11.40 — **Катя ва Тимсоҳ** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 12,50 — **Доно Аёз** (эртак кетидан эртак), 13.55 — **Ҳаёлпарастлар** (бадиий фильм).

Рус тилида: 15.00 — **«Пахтакор»— «Торпедо»** (Москва) командалари ўртасида футбол, танаффус вақтида **киножурнал**, 16.50 — **Эшиттиришлар программаси** 17.00 — **Бугун ракета қўшинлари ва артиллериячилар куни.**

Ўзбек тилида: 17.20 — **Ленин комсомоли** мукофоти лауреатлари («Ёшлик» студияси). 18.15 — (**Бадиий фильм**), 19.20 — **Телеянгиликлар**, 19.30 — **Ҳамма 24 соат** (эшиттириш). 19.55 — Ўзбекистон санъат усталари. **Соҳиб Хўжаев.**

Рус тилида: 21.35 — **Уруш ва тинчлик** (бадиий фильмнинг биринчи серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

11.00 — Ўқув эшиттиришлари программаси. **Олий математика** (студентлар учун ўзбек тилида), 12.00 — Олий математика (студентлар учун рус тилида).

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 19/XI да **Риголетто.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 18/XI да **Угирланган умр.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— **«Беором юраклар» ёшлар коллективи гастроллари. Айиқлар аттракциони. Ургатувчи — Владимир Тин.**

КИНО

Яшил арава — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Маҳкум қилинганлар уясида — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Журналист (1 ва 2-серия, эрталаб соат 11-40 минутда), **Матонатли кишилар** (кундуз 5 да)—НАВОИЙ номли.

Замонамиз қаҳрамони — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Буюк бурилиш — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Арена (кенг форматли)—САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

ПОЙАФЗАЛЧИЛАР САНЪАТ САРОЙИДА

20, 21, 22 ва 23 ноябрларда Бошқирдистон АССРда хизмат кўрсатган артистка

ФАРИДА КУДАШЕВА,

Бошқирдистон АССР халқ артисти

БАХТИ ГАИСИН

РСФСРда хизмат кўрсатган артист ва Бошқирдистон халқ артисти

МОҲАММАТ ИДРИСОВ

артистка Голсам Хабибуллина ва бошқалар ижросида

КОНЦЕРТ

Кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Президиуми, химия-технология ва биология фанлари бўлими СССР Медицина фанлари академиясининг корреспондент-аъзоси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент-аъзоси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор

Э. И. ОТАХОНОВнинг

вафот этганлигини маълум қилиб, марҳумнинг оиласига чуқур таъзия билдирадилар.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги, унинг илмий медицина Совети, Тошкент давлат медицина институти кафедра мудири, СССР Медицина фанлари академияси ва Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент-аъзоси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, медицина фанлари доктори, профессор

Эргаш Исабоевич ОТАХОНОВнинг

бевақт вафот этганлигини маълум қилиб, марҳумнинг оиласига чуқур таъзия билдиради.

Ўрта Осиё темир йўли даволаш-санитария хизмати бошқармаси ва 1-темир йўл касалхонасининг коллективи СССР Медицина фанлари академияси ва Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент-аъзоси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор

Э. И. ОТАХОНОВнинг

вафот этганлигини маълум қилиб, марҳумнинг оиласига чуқур таъзия билдирадилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КУЧАСИ № 26 Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34445, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалиги — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка—В37343, Корректура—В37162, Эълонлар—В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши (нефть разведкаси коммутатори орқали қўшимча) 84, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ А — 271. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 05835.